

Yetsi nu sisi'a tte udhelha Pabluha ge ka benne ria leke Jesucristuha se'eke lhe'esi Corinto

1 ¹Neti Pablo bedá le Tata Do Yebáha uzie neti kini akaa apóstol ge Jesucristuha. Neti lenia betsi to geri'i Sóstenes-ni ²ridhelhatu yetsi-ni gele, lebi'i ka benne chi ria lele ge Tata Do Yebáha se'ele lhe'esi Corinto-na. Lebi'i nuná chi ulesie kini akale gebie de babale len Jesucristuha. Biyaxile ki akale gebie itupa lenle iyá ka benne gaxaba se'eke ria leke ge Jesucristu benne anke Xxanari'iha. Benneha anke Xxanake lhe Xxanari'i lhe. ³Xxudiril'i do yebáha lhe Jesucristu benne anke Xxanari'iha lhe, lake edá leke aka lenke le lhe use'eke le xen su lasi lhe.

Pabluha rugwebie Tata Do Yebáha ixxixaru

⁴Satíaba rugwea Tata Do Yebaa kiahia ixxixaru gele de redá lebie raka lenie le, de babale len Jesucristuha. ⁵Kumu de babale len benneha, de nuha nna chi bete tama Tata Do Yebáha elha tse gele, kini rakaru gele rinnele lhe kini yúrule gebie lhe. ⁶Nuní runna liina deki nu chi utixxi'entu le ge Cristuha, ankaba nuha nu gwalí. ⁷De nuní nna lebi'i labíru riyasinle attu elha tse ute Tata Do Yebáha laka se'ele ribedale ganna chi isia sá esia Jesucristu benne anke Xxanari'iha yiesi lo yu-ni. ⁸Tata Do Yebáha-gaba use'e tsitsie le axtaliba ganna chi bisia sá esia Jesucristuha, kini abittu bi ge itisale la'ania. ⁹Tata Do Yebáha labí rotsea tisa ge benneha, gwa ruinba benneha nu chi rabie. Labie uzie le kini tse'ele len Xi'inie Jesucristu benne anke Xxanari'iha.

Ka benne ria leke Cristuha se'e lha'abake

10Xa betsi to, rinnaba ditia len lebi'i, gwaluinchi lo ni'a ge Jesucristu benne anke Xxanari'iha, ttúba inne iyále lhe ttúba nu udo ikile lhe turo'ogaba gwalulaba lele lhe. Abittu ilha'a lhe'e luesile. **11**Xpeya le aní xa betsi to kia, kumu ka benne se'e lhe'e lisi Cloé-ni chi utixxi'akanie neti deki lebi'i se'e tilhabale. **12**Ráke deki lebi'i nu gwea gweaba rale. Ttu chupale rale deki lebi'i taale neti, attu chupale nna redenále deki lebi'i taale Pedro-ni nna adíle nna redenále deki lebi'i taale Cristuha. **13**Ttu nu innaba tisaa le, ¿si la'aba lhe'e Cristuha? Lhe, ¿si netila nuha utáya lo ya kurusi utixaa ge ka tulha gele-na ak? O, ¿si láya bedettikana tti begadikana le indaha? ¡Ko'o, labí! **14**Ixkixaru rugwea Tata Do Yebáha, kumu ni ttúle labí begadia le inda, sunruba Gayo-ni lhe Crispo-ni lhe begadia inda. **15**De nuha nna ni ttúle labí aka gele innále deki láya ugwtti tti udile indaha. **16**Ai, rexxagaba lasia deki begadigabaa inda ka benne se'e lhe'e lisi Estéfanas-ni. Iki de ka benneha nna lanúru nu radú lasia begadia inda. **17**Kumu Cristuha laa udhelhaga benneha neti kini ugadia ka benne inda; udhelhalee neti kini kixxi'aya ka tisa geeha. Aná nna labí rinnea tisa elha, luesi nu rinne ttu nu yuu. Aníha runia kini abittu kuaya lidhaka nu gwate Cristuha lo ya kurusiha.

Cristuha rule'ebie nu tsitsi ra le Tata Do Yebáha lhe rule'ebie elha yuu geeha lhe

18Ka nu chi diakana ata tse'e lookana, ka nuná tti ratu deki Cristuha uttie lo ya kurusiha, rálakana deki tisa ge nu raka ikibani nuní rinnetu. Ttaka lenri'i ka benne rodilaa Tata Do Yebáha, lenri'i ka tisa rigixxi'iatu-ni, ka benne-ni rule'eke nu tsitsi ra le Tata Do Yebáha. **19**Kumu lo ka yetsi ata dia ka tisa geeha, ree:

Neti utse'e loobaa elha yuu ge ka nu yuu xxatta-na,
lhe ku'uba ni'aya elha rieni ge ka nu raka gekinna lhe.^a

20Ganna aníha aka, ¿gála eya'an ka nu yuu xxattana ganna? Lhe, ¿gála eya'an ka nu tee elha rieni gekinna ganna?

^a **1:19** Isaías 29:14

Lhe anágaba, ¿gála eya'an ka nu rotsi'inu lekani tti rinnekana ge nu yúkana ge yiesi lo yu-ni ganna? ¿Laaba ganna Tata Do Yebáha chiba beyonie elha yuu ge ka nu se'e yiesi lo yu-ni attiba ttu nu raka ikini? ²¹Gwalí galá, kumu Tata Do Yebáha anke benne yuu nna labí begwelhe kini uinbia ka benne se'e yiesi lo yu-nie len elha yuu gekeha, sinuki bedála lebie bodilábie ka benne ria leke ge ka tisa rigixxi'atu-ni, delába ka tisa ka nu rákana deki ankakana ge ka nu raka ikikani. ²²Kumu ka nu Israel-ni milagrula raka lekani ilákinna nna ka nu abittu ankakana nu Israel nna rakala lekani iyienkinna ka tisa ka nu chekana elha yuu, ²³ttaka ri'itu, ge Cristu benne utábie lo ya kurusih-a-ba rigixxi'atu. Nu rigixxi'atu-ni rutsetsinna ka nu Israel-ni nna ka nu abittu ankakana ka nu Israel nna rákana deki ge nu raka ikibani anka nu rigixxi'atu-ni. ²⁴Ttaka ka benne chi uxi Tata Do Yebáha kini ria leke gebie, sila ankake nu Israel o abittu, len ka benne-ni Cristu benne rigixxi'atu geeha, labie rule'ebie nu tsitsi ra le Tata Do Yebáha lhe rule'ebie elha yuu ge benneha lhe. ²⁵Kumu nu ben Tata Do Yebáha nu rákana deki ankana ge nu raka ikini, nuha ankarulana ge nu yuu attichula nu anka elha yuu ge ka benne se'e yiesi lo yu-ni lhe anágaba nu rákana deki labí ra tsitsi le Tata Do Yebáha, nuha-la ra tsitsiru leni attichula nu tsitsi ra le ka benne se'e yiesi lo yu-ni.

²⁶Gwalodhú lele xa betsi to, gasina ankale tti uxi Tata Do Yebáha le lo neda geeha. La'ania ttu chuparubale ra ka benne deki ankale nu yuu lhe anágaba labí ixele chi ankale nu ra xxeni leni lhe lanú tte ixele chi ankale nu loni la'ania. ²⁷Ttaka Tata Do Yebáha bekwelee ka nu ra adí ka benne deki rakaba ikikani kini aníha nna ugwebie elhittu ka nu yuu-na lhe anágaba nna bekwelee ka nu abittu ra tsitsi lekani kini ugwebie elhittu ka nu ra tsitsi lekinna. ²⁸Tata Do Yebáha, ka nu abíla ru'u le ka benne se'e yiesi lo yu-ni lhe ka nu rigu'ula ni'ake lhe, delába ka nu lanú nu ankakana, ka nuha-la bekwebie kini borexxa gaabie le ka nu ra xxeni lekinna. ²⁹Aníha kini anuttu nu inná xxeni leni arlo Tata Do Yebáha. ³⁰Lagabe benie kini lebi'i ibabale len Jesucristuha lhe anágaba bixúnie benneha ki betebie elha yuu geeha lenri'i lhe benie kini Jesucristuha kuabie yua kwe'eri'i ge nu ruinri'i lhe anágaba ulesie ri'i kini akari'i gebie lhe bodilábie ri'i lo ka tulha geri'i lhe. ³¹Aníha benie kini raxxína nu ra lo ka

yetsi geeha ata dia ra: “Ganna ttu benne raka lebie inná xxeni lebie, benneha uinlee kini inná xxeni le Tata Xisiha.”^b

2 ¹Xa betsi to, tti bitaa ata se'ele-na, tti utixxi'anía le ge nu ruin Tata Do Yebáha, laa bisiagaa rinnea ka tisa elha o rinnea ka tisa ge nu yuu xxatta. ²¡Ko'o! Neti tti udoa len lebi'iha, benbaa deki labí yua ge attu bixa nu subi, sinuki sunruba ge Jesucristuha yua nna utixxi'aya deki benneha utábie lo ya kurusi. ³Tti bisiaya len lebi'iha, itú rasibati lhe itú rixidibaa la'ania, labí tsitsi re lasia. ⁴Tti unnea utixxi'anía le ge Jesucristuha, labí unnea tisa ge nu yuu kini lebi'i nna ugía lele kia, sinuki Espíritu ge Tata Do Yebáha-ba uka lenie neti ki bele'enía le nu tsitsi ra leeha. ⁵Aníha benia kini lebi'i nnanna chi ruxxen lele ge Cristuha de bilenle nu tsitsi ra le Tata Do Yebáha, labí ruxxen lele gebie de biyieninle nu rinne ka nu yuu-na.

Espírituha rule'enie ri'i nu teni Tata Do Yebáha gatsi

⁶Gwalí galá, ri'itu rigixxi'entu ka benne chi se'e tsitsike lo neda ge Tata Do Yebáha ka tisa ka nu chekana elha yuu, ttaka labí nu anka elha yuu ge yiesi lo yu-ni nuní rigixxi'atu, nigaba labí nu anka elha yuu ge ka nu rinnabia se'e nnanna, kumu ka nu rinnabia-na tse'e loobakana. ⁷Ri'itu rigixxi'abatu nu anka elha yuu ge Tata Do Yebáha, delába nu tenie gatsiha nu labí yu ka benne, nu chila bedha'ane attili lani kwe yiesi lo yu-niha kini ixúna lenri'i, kini anáchu nna saría tsena ri'i. ⁸Iyá nuní labí ute dani ka nu rinnabia se'e yiesi lo yu-ni, kumu gannala ttixka ute dákinna, la'ania nna abittula betákana Cristu benne ra xxeni leeha lo ya kurusiha ganna ttixka.

⁹Ttaka attiba ra lo ka yetsi ge Tata Do Yebáha ata dia ra:

Ka benne rakakanie ge Tata Do Yebáha chiba ga'ananie
ugwebie ke

ttu nu labí chi bilákanie

lhe nigaba labí chi biyienkanie geni

lhe nigaba labí chi belaba leke deki dhike na lhe.^c

¹⁰Ttaka Tata Do Yebáha bixúnie Espíritu geeha kini utixxi'anía ri'i iyá nuní, kumu Espíritu geeha iyába rutte da benneha, axtaba

^b 1:31 Jeremías 9:24

^c 2:9 Isaías 64:4

nu rulaba lhi'u le Tata Do Yebáha rutte dabie. ¹¹Kumu ttibanka nuxa ttu benne lanú nu yuna nu rulaba lhi'u le benneha, sunruba espíritu geeha gwa yue nu rulaba lebie. Anágaba Tata Do Yebáha, lanú attu benne yue bixa rulaba le benneha, sunruba Espíritu geeha gwa yubie nu rulaba le benneha. ¹²Ri'i laa nu anka elha rieni ge ka benne se'e yiesi lo yu-niga uxíri'i. Ri'i uxílari'i Espíritu nu bete Tata Do Yebáha kini ute denri'i nu tse bedá lebie betebie geri'i. ¹³Ri'itu nuníba rigixxi'atu, labí rinnetu len tisa nu yu'uba ikitu. Ri'itu rinnebatu nu rule'eba Espírituha, rigixxi'abatu gebie len ka benne chi doe lhe'e lastoke. ¹⁴Ttu nu abíba chi do Espíritu ge Tata Do Yebáha lhe'e lastoni, labí rite den nuha nu rule'e Espírituha, kumu nuha rakalinna deki nu rule'e Espírituha, ge nu raka ikibani anka nuha. Labí aka ge nuha tte denna nu rule'e Espírituha, kumu sunruba Espírituha unie kini utte dana. ¹⁵Ttaka benne chi do Espírituha lhe'e lastobie, ge iyába rite den benneha, ttaka lee nna lanú nu rite denna ge nu rulaba lebie, ¹⁶kumu attiba ra lo ka yetsi ge Tata Do Yebáha: "Lanú nu rite denna bixa rulaba le Tata Xisiha, nigaba lanú nu aka geni ule'enna benneha."^d Ttaka ri'i gwa rite dábinri'i nuní kumu rulaba leri'i ttiba rulaba le Cristuha.

Apolos-ni lhe Pablu-ni lhe ankake benne rixúke lo sina ge Cristuha

3 ¹Betsi to, neti tti udoa len lebi'ihā labí uka kixxi'anía le attiba rigixxi'anía ka benne chi rudoruke tisa ge Espíritu ge Tata Do Yebáha. Bele'ebania le attiba rule'enía ka nu labí chi rudokana tisa ge Espírituha, sinuki sa ruinbakana nu yu'uba ikikani, ruinbakana atti galába runi ka nu si bedaxxukana tisa ge Cristuha. ²Utixxi'abania le ka tisa ka nu dika utte dáxxile. Tti benia aníha ttisidiba xisiba nuha begi'aya le, labí nu ro iria nuha begoa le, kumu la'anía lebi'ihā labí chi dhaale tte denle nu rigixxi'aya la'anía. Axtaba nnanna labí ridaale tte denle nuha, ³kumu lebi'ihā nu yu'uba ikile sa ruinle. Sa rutía diiba le luesile lhe sa ru'ubale gwelisa luesile lhe. Tti ruinle aní, ḡlaaba ganna nu yu'uba ikile nuha sa ruinle, ruinbale attiba ruin ka benne se'e yiesi lo yu-ni? ⁴Kumu tti rale: "Neti dua len Pablu-ni", adíle nna redenále:

^d 2:16 Isaías 40:13

“Neti dua len Apolos-ni”, tti rale aní, ¿laaba ganna ruinbale attiba runi adí ka benne se'e yiesi lo yu-ni?

⁵Nianna, ¿núla nuha anka Apolos-ni lhe núla nuha anka Pablu-ni ganna? Ri'itu ankabatu benne rixútú lo sina ge Cristuha xa. Bixúnie ri'itu kini uxitu le kini ugía lele gebie nna kua ttu ttutu ruinbatu sina nu betebe lento ki uintu.

⁶Neti Pablo, neti sisi'a tte utixxi'anía le ka tisa geeha, benia attiba runi ttu nu rada xua. Apolos-ni nna bele'e chiettirunie le, benie attiba runi ttu nu regilana nu chi údaha. Ttaka Tata Do Yebáha-ba runie kini riyelha nu chi údatuha. ⁷Laxkala nigaba benne radaha lhe nigaba benne regilaha lhe labí daka ka benneha, sinuki Tata Do Yebaa benne runie ki riyelha nu chi údatuha, benneha nuha daka. ⁸Benne radaha lhe benne regilaha lhe turo'oba daka ka benneha. Laa kiga de nuha nna Tata Do Yebáha ugwebe ke nu ralhake dhike kua sina benbake. ⁹Neti Pablo lhe Apolos lhe, ri'itu ankatu benne rixútú lo sina ge Tata Do Yebáha. Lebi'i nna ankale ttiba ttu yu gebie kini ribenie sina loni lhe ankabale ttiba ttu yo'o gebie nu diabie rudobie.

¹⁰Tata Do Yebáha bedá lebie betebie len neti kini kixxi'aya ka tisa geeha. Neti ankaa attiba ttu benne raka gebie runie ka yo'o. Neti ulekia xilatti yo'oha, attu benne subi nna diabie rilhidhe ka de'e ge yo'oha nna kua ttu ttu ka benne rukuake yo'oha teeki ulannike ganna gwa diake rukua tseke nuha.

¹¹Kumu lanú nu aka geni kwekina xilatti attu yo'o nu abittu taxxína na len nu chi reha, delába Jesucristuha nuha anke xilatti yo'oha. ¹²Iki xilatti yo'oha gwakaba ge ka benne ukuake oru lhe plata lhe íyya ragalha lhe o si ukuake breta lhe ixxi lhe ixi yetti lhe. ¹³Ttaka ganna chi bisia sá aka elhuxtisi ge ka benne, la'anía nna ule'e ttixa anka sina ben ttu ttu ka benne bekuake yo'oha, kumu teeki tte nu benkeha lo giha nna giha-liba unna liina ganna guchía nu benkeha.

¹⁴Ganna si nu benkeha gwa bechíabana atti uxuana lo giha, la'anialigaba nna gwadíba ka benneha nu tse ralhake dhike.

¹⁵Ttaka ganna sina benkeha itebana tti xxuana lo giha, la'anía nna unnittibake elha tse ralhake dhikeha, lake nna gwalábake, tiski ttiba ttu nu uxunni lo gi, aníha-ba sateke.

¹⁶¿Si lagwa gwa yule deki lebi'i nuná ankale yotu ge Tata Do Yebáha, Espíritu geeha nna doe lhe'e lastole? ¹⁷Ganna ttu

benne utse'e looe yotu ge Tata Do Yebáha, Tata Do Yebáha nna utse'e loogabe benne uni aníha, kumu yotu geeha anke le'a nna lebi'i nuná ankale yotu geeha.

18 Abittu uin lele innále: “Ril'itu ankatu nu yuu”, delába nu anka elha yuu ge ka benne se'e yiesi lo yu-ni, delo nna abígaba raka gele. Lebi'i gwaliuinla ge nu abittu yuu kini arlo Tata Do Yebáha isinle akale gwalíga nu yuu. **19** Kumu nu anka elha yuu ge ka benne se'e yiesi lo yu-ni, nu abí ixúba anka nuná len Tata Do Yebáha. Kumu lo ka yetsi geeha dia ra: “Ka nu yuu-na la lo elha s'ilnu gekinnaba rukinni Tata Do Yebáha kana.”^e **20** Lhe rágaba lo ka yetsi geeha: “Tata Xisiha gwa yube deki nu rulaba le ka nu yuu-na, labí ixú nuná.”^f **21** Laxkala lebi'i ni ttúle abittu uinle deki ra xxeni lele de babale len ttu benne; kumu iyába nu raka lhe iyába nu se'e yiesi lo yu-ni gebale anka ka nuní: **22** sila neti Pablo lhe sila Apolos-ni lhe sila Pedro-ni lhe sila yiesi lo yu-ni lhe o sila elha nabani geri'i lhe sila elhuttiha lhe sila nu se'erí'i nnanna lhe sila nu si daa lhe, iyába nuní ankana gele. **23** Lebi'i nna ankale ge Cristuha, Cristuha nna anke ge Tata Do Yebáha.

Pabluha rabie: “Ril'itu ankatu benne rixútu lo sina ge Cristuha”

4 **1** Laxkala iyále teeki gapale ril'itu kwenta deki ankatu benne rixútu lo sina ge Cristuha lhe ankatu benne chi ga'anatu ki ule'etu ka tisa ka nu teni Tata Do Yebáha gatsi ttuha. **2** Aná nna ril'itu ka benne rule'etu ka tisa ge Tata Do Yebáha teeki akatu ka nu rudotu tisa. **3** Neti labí retabiti ganna innele kia bixa runia, nigaba retabiti ganna ttu nu runi elhuxtisi innena kia bixa runia, nigaba neti labí inne kia ge nu runia. **4** Kumu neti yu xeabaa labí bixa nu satsa runia, ttaka laa kiga de nuha nna innía deki tseba runia. Tata Xisiha-ba innábie ganna si ruin tsea o abittu. **5** Laxkala abittu iyubaxxinle innele. Axtaliba ganna chi esia Jesús benne anke Xxanari'ha yiesi lo yu-ni, la'anialiba nna unie kini ilá nu raka gatsiha lhe kixxi'e nu rulaba le ka benne lhe. La'aniagaba nuha kua ttu ka benne kwea tse Tata Do Yebáha ke ge nu tse benke.

^e 3:19 Job 5:13

^f 3:20 Salmo 94:11

6Betsi to, rigixxi'ania le ge nu runia-ni lhe ge nu runi Apolos-ni lhe kini ixúna len lebi'i. Aníha ki tte denle nu ra ttu tisa nu rinne ka benne, delába tisa nu ra: "Gwaluinba nu raba lo ka yetsi ge Tata Do Yebáha, abittu ttebiale." Aníha kini abittu uinle ttaba de babale ttu benne nna ilhida gaale attu benneha. **7**Kumu lebi'i, ¿núla chi rana le deki dakarulale attichula adí ka benne? ¿Si tee ttu nu abittu chi bete Tata Do Yebáha gele? Ganna chiba betebie ttu bixa gele, ¿beakala nna ruinle ttaba, sa ruimbale deki titúbale biselinle nu tee geleha?

8¡Karubárule, chiba uxíle iyá nu raka lele dhile! ¡Nnanna chiba ankale nu tee xxatta geni! ¡Attiba ttu nu rinnabia chi ra lele nnanna, labíru riyasinle getu! ¡Kwadila gwalíginle innabiale, kini anágaba ri'itu innabiagabatu len lebi'i! **9**Neti rakati ri'itu ka apóstol ge Jesucristuha tuttiruba lo xubana chi bese'e Tata Do Yebáha ri'itu. Attiba ttu nu chi biginnina lo ka uxtisi ki gattina, aníha-ba chi ankatu. Chiba beyakatu ttiba ttu gwegía ge ka benne se'e yiesi lo yu-ni lhe ge ka anjeliha lhe. **10**¡Ri'itu rákana nu raka ikibani ankatu de danalhatu Cristuha, lebi'i nna de du lenle Cristuha nna yalháruba yule! ¡Ri'itu labí tsitsi re letu, lebi'i nna yalhá tsitsi re lele! ¡Ri'itu ankatu ka nu abittu ru'u le ka benne, lebi'i nna ankale ka nu ria xxatta le ka benne! **11**Loora nnanna sa rattibatu ubina lhe ratú rebisiba letu lhe, itú tee xunuba latitu rekitu, lhe anágaba nna gwadú riyayatu, lhe naa lhe niiba rekitu de labí lisitu tee, **12**lhe anágaba ratettibatu ribentu sina kini risela nu rotu. Tti rigekana ikitu, ri'itu nna latsiruba rulisatu kana; atti ridú nookana ri'itu, ri'itu nna gwa rutto ruchíabatu lokani; **13**atti rinne satsakana getu, ri'itu nna latsiruba rekabitu gekani. Ttiba ttu nu abí ixú ankatu yiesi lo yu-ni lhe ttiba ttu ixi nu chi rigu'una kana, aníha-ba ankatu axtaba nnanna.

14Laa rinnegaa lo yetsi-ni aní ki ugwea le elhittu. ¡Ko'o! Sinuki rulisa le aní ki otte dale ge nu ruinle. Rulisabaa le atti galába rulisa ttu xi'inia rakati geni. **15**Kumu meskiba ganna se'e ttu tsii mili ka nu rule'ekinna le ge Cristuha, ttaka xxudile nna lanú ixe se'e, kumu ttúruba neti ankaa xxudile de utixxi'ania le ka tisa tse kini bisinle ukale ge Jesucristuha. **16**De nuha nna rinnaba ditia len lebi'i ki uinle atti tte runia-ni.

17Delo ni'a ge nuní nna udhelhaa Timoteo-na ata se'ele-na. Lana ankana attiba ttu xi'inia rakati geni lhe ankana ttu

benne rudo tsitsina tisa ge Tata Xisiha lhe. Lana nuná odhúna lele gasina anka elha ruin kia de dua lo neda ge Cristuha. Ruinbaa atti tteba chi rule'enia iyá ka benne chi ria leke ge Cristuha se'eke lhe'e iyába ka yiesi ata rekia rigixxi'aya.

18 Lebi'i se'e ttu chupale ruinle deki ra xxeni lele kumu de rakinle labíru itaa etelannia le. **19** Ttaka gwadá ttegaa etelannia le ganna Tata Xisiha aka lebie. Labí itaa suna gwellanni ttixa rinne ka nu ruinkana deki ra xxeni lekinna, sinuki itaa ki ulannia bixa nu xxeni raka gekani ruinkana.

20 Kumu ka benne chi rinnabia Tata Do Yebáha ke labí sun tteruba inneke ge bixa raka geke ruinke, sinuki len elha ruin geke ule'e looke nu raka geke ruinke. **21** Nianna, ¿gasina raka lele isiaya ata se'ele-na? ¿Si itaa len ya diti ak? O, ¿si isiaya ulisaa le latsitoru len elha si'i lasi ak?

Gwalikwea nubiyú ben satsa-na lagwi gele

5 **1** Lebi'i chi daa tisa gele rákana deki nuxa ttúle nuná bedo lenle nuila nu berupa ge xxudile-na. Luesi nu satsa raka lagwi gele-na, nila ka nu abittu chi ria lekani ge Tata Do Yebáha, nila ka nuha a ruinkana aná. **2** ¡Lebi'i nna bittuba retabinle ge nu ruinle-na, xxeniba sa ra lele! Gwarrana du satsa lele lhe releninle ge nubiyú ben aná lhe gwarrana bebeale nuná lagwi gele lhe. **3-4** Neti meskiba labí dua ata se'ele-na, ttaka ttisidiba gwa dubaa len lebi'i kumu satíaba rexxa lasia le. Laxkala ttisidiba netiba nuha dua naa. De nuha nna Jesús benne anke Xxanari'iha rutebie lo neda kia ki ria: "Nu beni aná ralhaba nuná dhina elha disa." Laxkala lebi'i atti etupaleinnele ge nu ben aná, neti gwa dígaba espíritu kia-ni len lebi'i la'anía, lhe anágaba Jesús benne ra xxeni leha gwa dígabe len lebi'i la'anía. **5** Atti etupaleha utele nubiyú ben satsa-na lasi ná nu xxegwiha, kini tse'e loo bela latini. Aníha kini ganna chi bisia sá esia Jesús benne anke Xxanari'iha, la'anía nna gwalaa espíritu geniha.

6 Laxkala labí tse nuná ruinle deki ra xxeni lele. Lebi'i chiba yule deki kua dii nu ria lhe'e yiediha, ttuxka'aru nuha ria lhe'e nuha nna chi rilhidhana lhe'e itú yiediha. **7** Laxkala gwaluni attiba ruin ka nu Israel-ni, ka nuha rigu'una kana ka kua dii yaxxu tee lhe'e lisikaniha atti lanila isia laní Pascua. Anágaba lebi'i gwalikwea nu ben satsa-na lagwi gele kini

eyakale benne kubi arlo Tata Do Yebáha, kumu lebi'i anába kubi chi benie le attili ugía lele geeha. Kumu Cristu benne anke neru ge laní Pascuaha, chiba bettikana benneha kini utixe geri'i. ⁸Laxkala ri'i uinri'i laní, ttaka bittu udelhari'i kua dii iki yettaxtila uinri'i la'ania, delába abitturu itisin luesiri'i lhe abitturu uinri'i nu satsa lhe, sinuki uinlari'i laní len yettaxtila nu abittu kua dii dia ikini, delába itú iki itú leri'i uinri'i nu anka gwalí.

⁹Lo yetsi udhelhaa len lebi'i ttuha, lo nuha utixxi'anía le ria: "Abitturu utsále ka nu risákana nu subi subi." ¹⁰Lo yetsiha laa rigaa deki abitturu utsále ka nu abittu ria lekani Cristuha nna risákana nu subi subi lhe raka lekani gatta xxatta gekani lhe ruinkana ubana lhe ria lekani ge ka nu labí gwalíga ankakana diosi lhe. Kumu gannala ttixka xpeya le abittu utsále ka nu abittu ria lekani Cristuha, la'ania nna teeki iriale yiesi lo yu-ni kini abitturu utsále kana. ¹¹¡Ko'o! Sinuki xpeya le lo yetsiha abitturu utsále ka nu rákana: "Ri'itu chi ria letu Cristuha", ttaka nna sa risábakana nu subi subi, o sa rakaba lekani gatta xxatta gekani, lhe sa riaba lekani ge ka nu labí gwalí ankakana diosi, lhe sa ankabakana ka nu rinne satsa ge ka benne lhe sa ankabakana ka nu dusi lhe sa ruinbakana ubana lhe. Ka nu ruin aní, abitturu utsále kana, ni yetta a goru lenle kana.

¹²⁻¹³Kumu neti labí elha ralhaa unia elhuxtisi ge ka nu abittu chi ria lekani Cristuha. Tata Do Yebáha-ba ralhe unie elhuxtisi ge ka nuná. ¿Laaba ganna ka nu chi ria lekani Cristuha, ka nunonna ralhale uinle elhuxtisi gekani? Laxkala gwalikwea nu ben satsa-na lagwi gele.

Abittu taga'a luesile lo ka uxtisi ka nu abittu chi ria lekani Cristuha

6 ¹Ganna nuxa ttúle ritilha lenle attu betsi to geri'i, ¿si gwa retobinle nna arlo ka uxtisi ka nu abittu ria lekani Cristuha-la, raga'a luesile nna labí riale arlo ka benne chi ankake ge Tata Do Yebáha? ²¿Si lagwa gwa yule deki ka benne chi ankake ge Tata Do Yebáha, ka benneha-la nuha uinke elhuxtisi ge ka benne se'e yiesi lo yu-ni? Laxkala lebi'i ka nu chi ankale ge Tata Do Yebáha, ki ganna lebi'i uinle elhuxtisi ge ka benne se'e yiesi lo yu-ni, ¿si ge ttu nuxka'a tte

nna a dhaale uinle elhuxtisi geni? ³Lebi'i gwa yúbale ri'i iyála ka anjeli ge Tata Do Yebáha uinri'i elhuxtisi geke, si nu rateri'i yiesi lo yu-ni chiga a dhaari'i uinri'i elhuxtisi geni. ⁴Laxkala ganna ttixka lebi'i ritilhale ge ttu bixa ratele yiesi lo yu-ni, ¿beaka lo ka nu abittu selakana len ka benne chi ria leke Cristuha, beaka lo ka nuha-la diale raga'a luesile ki ruinkana elhuxtisi gele? ⁵Ria aní kini ettu lole. Katte, ¿si anúga ttu benne sela len lebi'i, ttu benne raparue elha rieni ki unie elhuxtisi ge ka betsi to geri'i? ⁶Ttaka lebi'i, tti ritilha lenle attu betsi to geri'i, raga'a tteba luesile lo ka uxtisi. Gwea nna rutse'e loona lo ka nu abittu ria lekani Cristuha-la nuná raga'a luesile.

⁷Kumu tti ru'ule ritilha len luesile, bala'anaba nuná chi riguale. ¿Beaka a rutto ruchíabale ge nu rudhaka luesile lhe a ridí xenbale tti riguakana nu anka gele? ⁸Ttaka rutse'e loona, lebi'ila nuná rudhaka satsale ka benne lhe riguale nu tee geke lhe. Gwea nna ka nu raka betsi to geri'i-nala nuná rudhakale aná.

⁹¿Si lagwa gwa yule deki ka nu ruin nu abittu dika ixú, ka nuná labí ralhakana dhíkana nu tse dhi ka benne chi rinnabia Tata Do Yebáha ke? Abittu akinle deki ka nu risákana nu subi subi

lhe ka nu ria lekani ge ka nu abittu gwalíga ankakana diosi,

lhe ka nu rido lenkana ka nu abittu anka latselakani, anágaba ka nu ankakana xanna,

¹⁰lhe ka nu ruinkana ubana lhe,
anágaba ka nu raka lekani gatta xxatta gekani
lhe ka nu dusi lhe,
anágaba ka nu rinne satsakana ge ka benne,
lhe ka nu resi'inukana riguakana ttu bixa ge ka benne
lhe,

abittu akinle deki ka nuná gwadíkana nu tse rute Tata Do Yebáha ge ka benne chi rinnabie ke. ¹¹Lebi'i anágaba satsa ben ttu chupale itú ttuha, ttaka nnanna chi bochari Tata Do Yebáha le ge ka tulha benle la'ania lhe chi ulesie le ki akale gebie lhe anágaba chigaba utuabie kwe'ele yua ge ka tulha ruinle. Tata Do Yebaa geri'ihha benie iyá nuní de nu ben Jesucristu benne anke Xxanari'ihha lhe de nu ben Espíritu geeha lhe.

Lebi'i nuná ankale ttiba yotu ata do Espíritu ge Tata Do Yebáha

12 Lebi'i rale: "Iyába gwakaba getu uintu", ttaka neti ria le labí iyá nu uinleha akana nu dika ixú. Gwalí galá, kumu ttiba neti iyába gwakaba kia unia, ttaka labí dhielhaa nu uniaha-la innabiana neti. **13** Ttibanka elho rori'i, elho-na ankaba nuná ge tu'eri'i; anágaba tu'eri'i-ni ankagabana ge elho rori'i. Ttaka Tata Do Yebáha ixpaba ka nuní utse'e loobie. Anágaba bela latirili-ni, labí ixuinri'i nuní kini isári'i nu subi subi. Nuní ixúlana ge Tata Xisiha, nna labie ake Xxanani. **14** Attiba ben Tata Do Yebáha belhidha benbie Jesús benne anke Xxanari'iha lo elhuttiha, aníha-gaba unie len ri'i, ixúgabanie nu tsitsi ra leeha ki elhidha benbie ri'i lo elhuttiha.

15 Lebi'i gwa yu xeabale, bela latile-na ankana attisidiba bela lati Cristuha. Ttibanka neti, ¿si ixúbati nu anka bela lati Cristuha kini eyonia na lati ttu nuila rutto'o latini? ¡Ko'o, labí!

16 Lebi'i gwa yu xeabale, ttu nubiyú risána ttu nuila rutto'o latini, ttúba benne reyakana len nUILaha, kumu lo ka yetsi

ge Tata Do Yebáha dia ra: "Ttúba benne reyaka ixpakana."^g

17 Ttaka benne chi babe len Tata Xisiha, espíritu geeha ttúba reyaka benneha len Tata Xisiha.

18 Gwaludhana nu satsa ruinle risále nu subi subi. Ttixka ttu benne runie attu bixa tulha, nu runieha labí reya'ana latie; ttaka ganna risábie nu subi subi, latieha nuha reya'ana nu satsa runieha. **19** ¿Si lagwa gwa yule deki lebi'i nuná ankale yotu ge Espíritu ge Tata Do Yebáha lhe dobie lhe'le lastole lhe, delába Espíritu nu uxígabale bete Tata Do Yebáha? De nuha nna bela latile-na labíru anka nuná gele, **20** kumu Tata Do Yebáha yaxi bedhake le tti uyo'obie leha. De nuha nna latsiru gwaluin len bela latile-na, kumu ganna uinle latsiru, Tata Do Yebáha nuha ruinle kini ra xxeni lebie.

**Pabluha rigixxi'abie gasina uin ka benne utsá náke lhe
gasina uin ka benne abittu utsá náke lhe**

7 **1** Nnanna ekabia ge nu rinnaba tisale neti lo yetsi udhelhaleha. Neti ria, tseba anka ganna ttixka ttu nubiyú abittuba utsá náni. **2** Ttaka de nnelaba risári'i nu subi

subi, de nuha nna tserula kua ttu ttu ka nubiyú-na dho len nuila gekani lhe kua ttu ttu ka nuila-na dho len nubiyú gekani lhe. ³Nubiyúha teeki uin nuha nu daa loni uinna len nuila geniha, anágaba nulaha teeki uin nuha nu daa loni uinna len nubiyú geniha. ⁴Nulaha labíru suna geni anka latiniha, chigaba anka nuha ge nubiyú geniha. Anágaba nubiyúha labíru suna geni anka latiniha, chigaba anka nuha ge nuila geniha. ⁵Bittu a dhielha ge luesi ttu ttule. Sunruba ganna ttixka ixpa daka lole okinni ikile udú siile nu labinle ruinle, aná nna ttu sattiba sadána a tsu'uru kwe'e luesile. Aníha uinle ki udo lele ilhapile tisa len Tata Do Yebáha. Iki de nuha nna gwaleyo'o kwe'e luesile attu libe kini ni kina de abittu dhaale uchíale, la'anía nna dhi yie nu xxegwiha le nna uinle nu satsa len attu nu subi. ⁶Nu rinnea-ni nu anka kibaa nuní. Laa rigaa deki aní teeki uinle. ⁷Neti aní rakati neti, iyába ka benne ttu ttubake eya'ana attiba neti ttúba doa. Ttaka kumu kua ttu tturi'i chi bete Tata Do Yebáha elha tse geri'i, adíri'i betebie elha tse geri'i eya'ana ttúbari'i, adíri'i nna betebie elha tse geri'i kini utsá nári'i.

⁸Lebi'i ka nubiyú bidabi lhe lebi'i ka nuila bidabi lhe, rulisa le, tserula anka ganna ttu ttubale eya'ana attiba neti. ⁹Ttaka ganna abíba uchíale tse'e ttúle, gwalotsála nále kini abittu tse'ele uyúle elha disa.

¹⁰Nna lebi'i ata se'e len luesile upeya le, lebi'i ka nuila abittu esilale len ka nubiyú gele-na. Labí neti rodha'anaa ki uinle aní, Tata Xisiha-ba rodha'ane ki uinle aní. ¹¹Ganna esilale len ka nubiyú gele-na, abitturu otsá nále len attu nu subi; ganna abíba nna gwaleyoinala le luesile. Anágaba lebi'i nubiyú, abittu udhá ikile ka nuila gele-na.

¹²Adíle nna nu anka kibaa nuní upeya le, labí nu anka ge Tata Xisiha: Ganna ttixka ttu benne biyú ria lebie Cristuha nna do lenie ttu nuila abittu chi ria leni, ttaka ganna nuila geeha gwa rokinniba ikini dhoru lenne, abittu udhá ikie nuha. ¹³Anágaba ganna ttu benne nuila ria lebie Cristuha nna do lenie ttu nubiyú abittu chi ria leni, ttaka ganna nubiyú geeha gwa rokinniba ikini dhoru lenne, abittugaba udhá ikie nuha. ¹⁴Kumu nubiyú abittu chi ria leniha chiba beyaka nuha nari xú arlo Tata Do Yebáha de chi ria le nuila geniha. Anágaba nuila abittu chi ria leniha, chigaba beyaka nuha nari xú arlo

Tata Do Yebáha de chi ria le nubiyú geniha. Kumu ganna abíba chi beyakakana nari xú, la'ania nna ka xi'inkaniha attisidiba tsigaba anka ka nuha arlo Tata Do Yebáha, ttaka nnanna ka xi'inkaniha chiba biriesi ka nuha ki akakana ge Tata Do Yebáha. ¹⁵Ttaka ganna ttu nu abittu chi ria leni ge Cristuha rakaba leni ela'ana len benne chi ria leeha, meski ela'a nuha lenie. Kumu ttixka raka aní, benne biyú o benne nuila chi ria leeha, labíru daa loke tse'eru len luesike, ela'alake kumu Tata Do Yebáha chi uxie ri'i kini tse'eril'i latsiru len adí ka benne. ¹⁶Kumu lu xa nuila, ¿gasina yulu deki gwadaalu odilálu nubiyú gelu-na kini abittu tsia nnittina arlo Tata Do Yebáha ganna sa dhoruna lenlu? Lhe anágaba lu xa nubiyú, ¿gasina yulu deki gwadaalu odilálu nuila gelu-na ki abittu tsia nnittina arlo Tata Do Yebáha ganna sa dhoruna lenlu?

¹⁷Gaxabasina uinle, ttaka kua ttu ttule gwaltse'eba attiba chi bodha'an Cristuha tse'ele lhe gwaltse'eba attiba ankale tti uxi Tata Do Yebáha le. Neti nuníba rodha'anaa uin iyá ka benne chi ria leke Cristuha. ¹⁸Ganna si lu nubiyú, chi ruu lo bela latilu atti biyaxilu ki tsia lelu Cristuha, anába la ruu lo bela latilu. Abittu ukatsilu nu anka latilu nna ganna abittuba chi ruu lo bela latilu tti biyaxilu ki ugía lelu Cristuha, anágaba la ankalu. Abittu ichú lo bela latilu. ¹⁹Kumu labí raka doelha si gwa ruu lo bela latilu o abittu. Nu rakarula doelha udolu tisa ge nu bodha'an Tata Do Yebáha uinlu. ²⁰Laxkala kua ttu ttule eya'anle attiba ankale tti uxi Tata Do Yebáha le lo neda geeha. ²¹Ganna lu ankalu nu to'olu lo xxanalu tti biyaxilu ki ugía lelu ge Cristuha, abittu uchacha ikilu ge de to'olu lo sina. Ttaka ganna si gwa ruteba xxanaluha lo neda ki erialu lo náni, ben doelha beria lo náni. ²²Kumu ganna ttu benne to'e lo sina atti uxi Tata Xisiha bie ki ugía lebie, nnanna attisidiba chiba reki lhaa benneha kini rixúbie lo sina ge Tata Xisiha. Anágaba ganna ttu benne reki lhaabie atti biyaxie ki ugía lebie ge Tata Xisiha, nnanna benneha anke attiba ttu benne to'obie lo sina ge Cristuha ki unie nu inná benneha. ²³Lebi'i yaxi bedhake le tti uyo'obie leha. De nuha nna abittu dhielhale akale ttiba ttu nu to'o lo sina ge ka nu se'e yiesi lo yu-ni ki uinle nu innabakana. ²⁴Laxkala xa betsi to, kua ttu ttule attiba ankale tti uxi Tata Do Yebáha leha, anába la ankale.

25 Ge ka nuila ribani-na nna labí tisa bodha'an Tata Xisiha gasina uinkana. Neti innebaa nu anka kibaa. Kumu de chi gwatua le Tata Xisiha neti, de nuha nna gwankaa nu dika tsia le ka benne ge nu innea-ni. **26** Neti rakati de nu ratebari'i yiesi lo yu-ni, de nuha nna tserula anka ganna ttixka ka benne ttúbake eya'anna, abittuba utsá náke. **27** Lu nubiyú, ganna chi do lenlu nuila, abittu uinlu esilalu len nuila geluha. Ganna si abittuba chi do lenlu nuila nna abittu kila nuila gelu. **28** Ganna utsá nálu, labí tulha nuha uinlu. Ganna nuila ribaniha utsá náni, labí tulha nuha uin nuha. Deba nna ka nu rutsá nákinna elhaxchacha ikiba tee ge ka nuná yiesi lo yu-ni. Neti nna labí raka lasia satele aná.

29 Nu rakala lasia upeya le xa betsi to, chiba dabigana nuní geri'i, labíru isá riyasa. De nuha nna gwaludorula lele Tata Do Yebáha.

Lebi'i ka nu se'e lenle nuila, gwaluni attisidiba lanú
nuila gele tee

30 nna ata se'ele gwexxua le, gwaluni attisidiba labí se'ele
gwexxua le;
nna lebi'i ata se'ele redeakinle, gwaluni attisidiba labí
redeakinle,
nna lebi'i ata yu'ule ugo'o, gwaluni attisidiba nu
uyo'oleha labí anka nuha gele.

31 Anágaba lebi'i ata se'ele redí baale nu tee yiesi lo yu-ni,
gwaluni attisidiba labí redí baale geni, kumu iyá nu
rilenri'i yiesi lo yu-ni tse'e looba nuní.

32 Neti rakati abittu gapale elhaxchacha iki tee yiesi lo yu-ni. Kumu nubiyú nu do ttúbanaha, udorulana le nuha nu anka ge Tata Xisiha, delába udonia leni gasina uinna ki tsu'u lebie. **33** Ttaka nu do len nuilaha, si rudolana le nuha ge nu raka yiesi lo yu-ni, delába si rudolana leni gasina uinna ki tsu'u le nuila geniha nu ruinna. **34** De nuha nna ixeba nu do ikini. Nuila nu anutturu nubiyú do lennaha lhe nuila ribaniha lhe, ka nuha rudorulana lekani nu anka ge Tata Do Yebáha, delába latikani lhe espíritu gekani lhe ankakana nari xú arloe. Ttaka nu do len nubiyúha, si rudolana le nuha nu raka yiesi lo yu-ni, delába rudona leni gasina uinna ki tsu'u le nubiyú geniha nu ruinna. **35** Ria aní, labí de rusunaa utsá nále. ¡Ko'o! Ruinlaa kini lebi'i saría tsena le lhe kini tse'ele uinle attiba ankaba geni, lhe itú iki itú lele udo Tata Xisiha.

36Ttaka ganna ttu benne biyú rudúne de chi diani xi'iniunneha ida nna rakanie deki daba loe utebie nuha ki utsá náni, ganna aníha rakanie, la'anía nna uinbe attiba rudhakaba lebie anka tse. Labí tulha nuha unie de utebie nuha len nubiyú. **37**Ttaka ganna attu benne chiba belaba tse lebie deki labí raka doelha utebie xi'iniunneha len nubiyú, uinbe nu rudhakaba lebie anka tse. Benne uin aní tseba nuha unie ganna abittuba utebie nUILaha len nubiyú. **38**Laxkala ganna ttu benne utebie xi'iniunneha len nubiyú, tseba nuha uin benneha nna benne abittu utebie xi'iniunneha len nubiyú, tserula nuha uin benneha.

39Nuila chi betsá nániha, laka sa do ben nubiyú geniha, xigabana len nuha. Gannaliba chi utti nubiyúha, la'anialiba nna gwakaba ge nUILaha otsá náni len nuxaba raka leni, ladiba ganna nubiyú edínaha gwankana nu ria leni Tata Xisiha. **40**Ttaka neti rakati tserula dhona ganna eya'an ttúna. Ria aní, kumu neti rakati gwa dogaba Espíritu ge Tata Do Yebáha lhe'e lastoa, de nuha nna ria aní.

**Pabluha rigixxi'abie ge bela nu rute ka benne úna
lo bekú ge ka nu labí gwalí ankakana diosi**

8 **1**Nnanna innea ge nu unnaba tisale neti rale: “¿Si gwaka gori'i bela ge ka nimala rutti ka benne ki ruteke úna lo bekú ge ka nu labí gwalí ankakana diosi?” Gwalí galá iyábari'i chi yuri'i deki ka nuná labí gwalí ankakana diosi, ttaka nu chi yuri'i-na ruinba nuná ki ruinri'i ttaba. Ttaka ganna gwa rakabin ge luesiri'i, nuná runi kini ruse'e tsitsi luesiri'i. **2**Kumu ganna ttu benne rakanie deki gwa yube ttu latti to, benne rakanie aníha labí chi yuga benneha attiga ankaga geni. **3**Ttaka benne gwa rakanie ge Tata Do Yebáha, Tata Do Yebáha chiba ankabianie benneha.

4Nnanna kixxi'aya ganna gwaka gori'i bela ge ka nimala rutti ka benne, ki ruteke úna lo bekú ge ka nu labí gwalí ankakana diosi. Ri'i chiba yuri'i deki ka nu labí gwalí ankakana diosi, ka nuná lanú nuxa anka ka nuná yiesi lo yu-ni, kumu lanú attu diosi do, sunruba ttú benne do anke gwalíga Diosi. **5**Meskiba ganna se'e ka nu tee lákani diosi, si yebáha o si yiesi lo yu-ni, kumu gwalí galá ixeba ka nu tee lákani diosi se'e lhe ixeba ka nu ra ka benne deki ankakana

xxanake lhe. ⁶Ttaka lenri'i, sunruba ttu Diosi do, delába Xxudiri'i do yebáha. Benneha benie iyá tte nu se'e lhe ge benneha-gaba se'erí'i kini ixúri'i. Anágaba nna ttúrugaba benne anke Xxanari'i do, delába Jesucristuha. De benneha nna uka iyá tte nu se'e lhe de benneha-gaba nna anka benri'i lhe.

⁷Ttaka labí iyá ka benne chi ria leke ge Cristuha yuke nuní. Kumu adíke sa labibakanie roke bela ge ka nimala rute ka benne úna lo bekú ge ka nu labí gwalíga ankakana diosi, nna tti roke belaha nna sa rakabakanie deki gwalíba reyaka belaha ge ka nu labí gwalí ankakana diosiha. Ttaka kumu de labí chi se'e tsitsike lo neda ge Tata Do Yebáha, de nuha nna tti roke belaha nna rudú leni ttebana leke kumu rakakanie deki chiba bitsigake arlo Tata Do Yebáha. ⁸Ttaka laa de nu rogari'i ruinna kini akari'i benne tsu'u le Tata Do Yebáha. ¡Ko'o, labí! Kumu laa de nu rori'i-naga uinna ki akaruri'i benne tsu'u lebie, nigaba laa de abíga gori'i nna akari'i benne abittu tsu'u lebie. ⁹Ttaka lebi'i ata chi se'e tsitsile lo neda ge Tata Do Yebáha, gwaluyú gele, bittu akinle deki de gwakaba gole iyá, de nuha nna ukinnile ka benne abittu chi se'e tsitsike lo neda geeha. ¹⁰Kumu ganna nuxa ttúle chi yule deki gwakaba gori'i iyá nna ganna ttu benne ilánie le se'ele go yetta ro'o mexa lhe'e yotu ge ka nu labí gwalí ankakana diosi, ¿laaba ganna de labí chi re tsitsi le benne ilánie le siale goha, laaba ganna de nuha nna dhágaba lebie goe bela nu rutekana úna ge ka nu labí gwalí ankakana diosiha? ¹¹Lebi'i de chi yule nna, delo ni'a gele nna initti betsi to geri'i benne abittu chi du tsitsie lo neda ge Tata Do Yebáha, delába benne chi utti Cristuha kwenta gebie. ¹²Arlo Cristuha nuha rinittile tti rudú chupale le ka betsi to geri'i ka benne abittu chi re tsitsi leke. ¹³Laxkala neti, ganna de nu roa-ni ruinna ki rinitti ttu betsi to geri'i, tserula ttu tsala abitturula goa bela kini abittu unnittia ttu betsi to geri'i.

Pabluha meskiba anke apóstol, ttaka labí bixa rinnabe ge sina runieha

9 ¹Neti, ¿laaba ganna gwa rapabaa lo neda ki unia nu rudhaka lasia anka tse? ¿Laaba ganna apóstol ge Jesús-ni ankaa lhe neti chi biláti Jesús benne anke Xxanari'iha? Lhe

anágaba, ¿laaba lebi'i nuná ankale benne chi uxia ki tsia lele ge benne anke Xxanari'ha, delába benne runia sina gebie? ²Ganna len adí ka benne abittu ankaa apóstol, ttaka len lebi'i gwalíba ankaa apóstol, kumu de lebi'i chi babale len Jesús benne anke Xxanari'ha, de nuha nna rula'a deki gwalí ankaa benne chea ka tisa geeha.

³Neti aníba rekabia ge ka nu rákana: “Nú yu ganna gwalí ankalu apóstol ge Jesús-ni.” ⁴Ri'itu ka apóstol, ¿si abí gwa aka getu gotu lhe i'iyatu ge sina ruuntu-ni? ⁵Lhe, ¿si abí gwa lo neda getu tee kini ichetu ka nuila getu ata diabatu, attiba runi adí ka apóstol ge Jesús-ni lhe attiba runi ka betsieha lhe attigaba runi Cefas benne tegaba lábie Pedro? Ka nuila ge ka benne-ni ria leke Cristuha nna ata diabake richeke ka benne-ni. ⁶¿Si suna netiba lenia Bernabé-ni daa lotu uintu sina len ni'a nátu kini aka bentu? ⁷Lebi'i gwa yúbale lanú ttu soldadu do, la belhiu gebani rutse'e loona ki riana utilha lhe lanú ttu benne do iki de ratebie reyade ka ya uva, delo nna abígaba goe nu xixxi ute ka nuha lhe anágaba lanú ttu benne do reki lo ka neru nna abígaba edíbe xisi nu rute ka nuha. ⁸¿Si rakinle nu anka ge ka benne se'e yiesi lo yu-niba nuní rinnea tti ria aní? ¿Laaba anígaba ra lo bia bennabi bodha'an Tata Do Yebáha len Moisés-ni? ⁹Kumu lo bia bennabiha dia ra: “Abittu ku'ulu yexxa ro'o bia rulea iki xuxtilaha.”^h Tata Do Yebáha tti ree aní, laa suna ge ka bia rulea iki xuxtilaha-ga nuha ruchacha ikie. ¹⁰¿Laaba ganna gelari'i nuha ruchacha ikie? ¡Ge galári'i, de nuha nna rabie aníha lo bia bennabiha! Kumu nu ribenna lo yuha, ruxxenba le nuha edí baana ge sina bennaha lhe nu rigu'una ka biahä iki xuxtilaha ruxxengaba le nuha edí baana ge sina bennaha. ¹¹Ri'itu chi údatu ka tisa ge Tata Do Yebáha lhe'e lastole. De bentu aní nna, ¿si yalhaba nuha ganna edí baatu ttu latti ge nu utele len ri'itu? ¹²Ki adí ka benne reki ugixxi'a ge Cristuha gwa rapana ke ridíke nu utele, ri'itu gwa raparulana ri'itu kini dhitu nu utele.

Ttaka ri'itu labí chi unnabatu nu ralhatu dhitu. Ratettibatu rigila getu. Lo iyába gwa rutto ruchíabatu. Ruintu aná kini abittu rudheatu lo ka tisa ge Cristuha. ¹³Lebi'i gwa yu xeabale: ka nu rixükana lhe'e yotuha, ge ka úna risina lhe'e

^h 9:9 Deuteronomio 25:4

yotuha-ba ro ka nuha, nna ka nu rixúkana lo bekú ge yotuha, ge ka úna risina lo bekúha-gaba ro ka nuha. ¹⁴Anágaba bodha'angaba Jesús benne anke Xxanari'lha ree deki ka benne reki ugixxi'a ka tisa geeha, ge sina ruinkeha-gaba goke. ¹⁵Ttaka neti ni tsa labí chi bedí baaya ge nu ralhaa dhia. Nigaba labí akinle deki runia nuní lo yetsi-ni kini utele latti nu riyasati. Kumu tserula du lasia gattia abittu innabaa le, a laa kila innabaa le nna unnittia elha gwedeaka lasi kia de kwentaba rigixxi'ania le ka tisa-ni.

¹⁶Neti labí dika unia ttaba de rekia ugixxi'a ka tisa ge Cristuha, kumu neti daba loa kixxi'aya ka benne-ni. Karusi'iru neti ganna abíba tsekia kixxi'aya ke. ¹⁷Kumu ganna neti redába lasia rekia ugixxi'a, la'anía nna gwadíbaa nu ralhaa dhia ge sina runiaha. Ttaka ganna de rido doelhabaa ki rekia ugixxi'a, la'anía nna labí runia nuha de redá lasia, sinuki sunruba runia nuha de aníha chi ga'anani Tata Do Yebáha deki unia. ¹⁸Nianna, ¿nála lhiaxaa ganna? Delába kwentaba rekia ugixxi'a ka tisa ge Cristuha xa, abittuba innabaa nu ralhaa dhia de rekia rigixxi'aya.

¹⁹Kumu neti meskiba ankaa benne reki lhaaya, labí xigaa lo ná ka benne, laa kiga de nuha nna reyakabaa attiba ttu benne xige lo sina ge iyába ka benne. Aníha runia kini ridaaya ralhia ixeeru ka benne lo neda ge Cristuha. ²⁰Neti tti doa len ka nu Israel-ni, ruinbaa attiba labikinna ruinkana. Aníha runia kini ridaaya ralhia kana lo neda geeha. Len ka nu rudokana tisa ge nu ra lo bia bennabi bodha'an Moisés-ni, ruinbaa attisidiba sa xigabaa lo bia bennabiha. Aníha kini ridaaya raxia kana, meskiba neti labíru xigaa lo bia bennabi bodha'an Moisés-ni. ²¹Tti doa len ka nu labí bia bennabi gekani tee, ruinbaa attisidiba labí bia bennabi kia tee. Aníha runia kini ridaaya raxia kana lo neda ge Cristuha. Meskiba neti gwa teeба bia bennabi ge Tata Do Yebáha kia, kumu xigabaa lo bia bennabi ge Cristuha ²²nna tti doa len ka nu labí chi se'e tsitsikana lo neda ge Tata Do Yebáha, reyakabaa ttu benne yusi lenkana, aníha kini ridaaya ruse'e tsitsia kana. Reyakabaa attiba ruin iyába ka benne kini aníha nna dhaaya odiláya kwadiba ttu chupakana. ²³Iyá nuní runia de ka tisa tse rigixxi'aya ge Cristuha, kini anágaba neti iselagabaa edí baaya nu ra ka tisa geeha.

24Lebi'i gwa yu xeabale, ka nu kwiti ruxunni-na, ixebakana riria ruxunnikana, ttaka ttúrubana gwa ridaana ridína ttu bixa. Anágaba lebi'i gwaludo lele gwaltzia lo neda ge Tata Do Yebáha kini dhile nu tse utebie. **25**Iyába ka nu rudhetikana ge bixaba gwitta, tsitsiba rudhetini latikani, labí ruinkana ttu nu unnittina kana. Aníha ruinkana kini ridaakana ridíkana ttu bixa ttu nu labí ruchíana isá, ttaka ri'i ruinri'i doelha diari'i lo neda ge Tata Do Yebáha kini dhiri'i ttu nu uchíana ttu dia lii. **26**Laxkala neti anába diaya ruxunnia, labí kwentaba ruxunnia nna abígaba yua gaxa isinaa. Anába diaya ritilhaa, labí runia attiba ttu nu rudhen lo be, **27**sinuki rugwelaa elha disa latia-ni kini rudona tisa kia, kini ni kina netila, iki de chi uwhekia utixxi'ania ka benne ka tisa ge Tata Do Yebáha, delo nna abígaba iria tsea arlobie.

**Pabluga rabie: Abittu uinle nu anka satsa kini ka satele
luesi nu gwate ka benne Israel-ni ttuha**

10 **1**Betsi to, neti raka lasia abittu ixulhinle ge nu gwate ka benne uka xuttori'iha tti beriake lo yu ge Egiptoha. Ka benneha iyábake bedáke danalhake beaha lhe iyágabake beteke lo neda udhali Tata Do Yebáha lhe'e indatooha. **2**Iyábake beyakake ge Moisés-ni tti dedáke danalhake beaha lhe tti beteke lhe'e indatooha lhe. **3**Anágaba iyágabake utoke elho daa yebáha, delába elho nu udhelha Tata Do Yebáha, **4**lhe iyágabake u'uyake inda beteeha lhe. Inda nu u'uyakeha biriana lhe'e íyya nu labí ankana ge yiesi lo yu-ni. Íyyaha nuha anka Cristuha nna danalhe ke ata diabake. **5**Ttaka labí ixeke benke nu uyu'u le Tata Do Yebáha. De nuha nna uttibake lo yu bisiha.

6Ttaka iyába nu ukaha, beya'anna kini ri'i ilenri'i kini abittu dha lerí'i uinri'i nu satsa attiba ka benneha udá leke benke nu satsa. **7**De nuha nna ri'i abittu udú xibiri'i arlo ka nu labí gwalí ankakana diosi, tti ben ttu chupa ka benneha bedú xibike arlo ka nuha. Kumu lo ka yetsi ge Tata Do Yebáha dia ra: “Yiesiha urebana utona lhe u'uyana lhe, iki de nuha nna tti udú liina benna nu rakaba leni.”ⁱ **8**Lhe anágaba abittu isári'i nu subi subi tti ben adí ka benneha, de nuha nna suna

ⁱ 10:7 Éxodo 32:6

lhe'e ttu sáha-ruba utti tsunnerua mili (23,000) ke. ⁹Nigaba bittu uttisinri'i Tata Xisiha tti ben ixe ka benneha bettisikanie bie. De benke aníha nna begwe ka belhaha ke nna uttike. ¹⁰Anágaba nna abittu inne lhale usiale iki Tata Do Yebáha ge nu ratele, tti ben ttu chupa ka benneha unne lhake besiaké ikie. De nuha nna udhelha Tata Do Yebáha anjeli geeha kini betse'e loobie ke.

¹¹Iyá nu gwate ka benneha rixúna kini ri'i ilenri'i nna beya'angabana lo yetsi kini ri'i ka benne se'erí'i ka sá chi daluxa-ni, abittu uinri'i luesi nu ben ka benneha. ¹²Laxkala benne rakanie deki chiba du tsitsie, uyú gebie kini ka ibixxie. ¹³Lebi'i labí chi gwatele ttu prueba tsitsiru, lebi'i ratebale luesi nu rateba adí ka benne. Kumu Tata Do Yebáha anke benne labí runnitti tisa gebie, gwa ruinba benneha nu chi rabie unie. Laxkala labí uwelha benneha satele ttu prueba tsitsi, ttu nu labí dhaale uchíale loni. Labe gwinbe kini lebi'i tse'e tsitsile. Ttaka ganna chi satele ttu prueba tsitsi, benneha gwakaba lenie le kini anáchu dhaale uchíale lo nu sateleha.

Pabluha rabie: “Bittu udú xibile arlo ka nu labí gwalí ankakana diosi”

¹⁴Laxkala xa betsi to kia, gwalukwitta kwe'e ka nu labí gwalí ankakana diosi, bittu udú xibile arlo ka nuná. ¹⁵Rulisa le atti galába rulisa ka nu yuu. Kwinaba lebi'i gwalinná ganna gwanka nu rinnea-ni nu anka gwalí. ¹⁶Tti rori'i irse ge Cristuha, la'anía rugweri'e ixkixaru ge vinu ri'iyari'iha. Tti ri'iyari'i nuha, ¿laaba ganna reni belalie tti uttieha nuha chi riselari'i? Lhe yettaxtila rori'i la'anía, ¿laaba ganna latieha nuha chi riselari'i tti rori'i yettaxtilaha? ¹⁷Ri'i meskiba ixerí'i raka, ttaka ttúba benne reyakari'i kumu ttúba yettaxtila rori'i.

¹⁸Gwalulanniruga ge ka benne Israel-ni, tti roke bela ge ka nimala ruteke úna lo bekú ge Tata Do Yebáha, ¿laaba ganna labie nuha chi risela ka benneha tti ruinke aníha? ¹⁹Nianna, ¿bíunni ria ganna? ¿Si ria deki ka nu labí gwalí ankakana diosihá tee lidhakakani? O, ¿si ria deki bela ribia lo bekú gekaniha, gwa tegaba lidhakani? ²⁰¡Ko'o, labí! Neti ria, ka nimala rutti ka nu abí ria lekani Tata Do Yebáha, ka nu rutekana úna lo bekú ge ka nu labí gwalí ankakana diosi, ka nuha len ka espíritu xxegwiha-ba nuha rutekana belaha; labí

rutekana nuha len Tata Do Yebáha. Neti labí raka lasia iselale ka espíritu xxegwiha. ²¹Anágaba labí aka i'iyale vinu nu anka ge Jesús benne anke Xxanari'iha, delo nna ede'eyagabale vinu nu rutekana len ka espíritu xxegwiha. Anágaba labí dika gogabale irse ge benne anke Xxanari'iha, delo nna edeogabale elho nu rutekana len ka espíritu xxegwiha. ²²O lhe, ¿si rakaba leri'i uinri'i aná kini utse'enri'i Tata Do Yebáha? ¿Si tsitsirula ra leri'i tti benneha?

Lebi'i gwaluni nu dika saría tsena ka benne

²³Lebi'i rale: “Iyába gwakaba getu uintu”, ttaka neti ria, labí iyá nu uinleha akana nu dika ixú. Gwalí galá iyába gwakaba geri'i uinri'i, ttaka labí iyá nu uinri'iha akana nu use'e tsitsina ri'i lo neda ge Tata Do Yebáha. ²⁴Kua ttu ttule abittu uinle suna nu saría tsebana le. Lebi'i gwaluinla nu dika saría tsena iyále.

²⁵Gwaligo iyába bela rutto'okana lhe'e ka i'iya-na, nna abittu gwennaba tisaba tse'ele gaxa daa belaha kini ka udú chupana lele. ²⁶Kumu “Ge Tata Xisiha-ba anka yiesi lo yu-ni lhe iyába nu se'e loni lhe.”

²⁷Ganna ttixka ttu nu abittu chi ria leni ge Cristuha gaxina le ki gole yetta lisini, lebi'i nna ganna gwa rakaba lele tsiale, gwaltsia nna gwligoba iyába nu kwekina lole. Abittu gwennaba tisaba tse'ele gaxa daa nu roleha. Aníha kini abittu udú chupana lele. ²⁸Ttaka ganna ttu benne innábie: “Bela role-ni ankana ge nu betekana úna ge ka nu labí gwalí ankakana diosí”, la'anía nna bittu gole belaha. Bittu ulaba lele ge nu chi yuleha, sinuki gwululaba lele ge benne utixxi'anie leha kini abittu udú chupana lebie. ²⁹Ria aní de ruinlaa kini abittu udú chupana le benneha, laa ttela runia de lebi'i.

Kumu, ¿beaka netila itua bala'ana kia ge nu runia de nu ra attu benne subi? ³⁰Ki ganna neti gwa rugwebaa Tata Do Yebáha ixkixaru tti roa elhoha, ¿beakala nna sa ituuba bala'ana kia de roa nuha? ³¹Laxkala sila gole lhe sila i'iyale lhe o sila uinle attu bixa, iyá nu uinleha, uinle na kini inná xxeñi le Tata Do Yebáha. ³²Abittu uinle ttu bixa nu uinna ki ituxxuni ka nu Israel-ni lhe ka nu abittu ankakana nu Israel

lhe. Abittugaba uinle ttu nu uinna ki ituxxuni ka benne chira leke Tata Do Yebáha. ³³Ttiba neti bixaba runia, runia na kini ru'u le iyá ka benne. Labí runia ttu bixa kini suna netiba saría tsena, sinuki ruinlaa kini saría tsena adí ka benne, kini anáchu odilá Tata Do Yebáha ke.

11 ¹Gwaluni attiba runia, attiba neti ruinbaa attiba ben Cristuha.

**Pabluha rigixxi'abie gasina dika uin ka benne ria
leke Cristuha tti ritupake rulhake gebie**

²Ru'u lasia gele xa betsi to, kumu satíaba rexxa lele neti lhe kumu gwa ruinbale nu chi utixxi'ania le uinle, gwa ruinbale atti tteba chi bela'ania le. ³Ttaka raka lasia utte dale deki Cristuha nuha due iki nubiyúha, delába lee nuha rinnabie nubiyúha. Nubiyúha nna duna iki nuilaha nna Tata Do Yebáha nna due iki Cristuha. ⁴Ganna ttu nubiyú yu'uba ikini xumpre duna atti rilhapina tisa len Tata Do Yebáha o si tti duna rigixxi'ana nu raka lebie una ka benne, tti ruinna aníha, rilhida gaabana benne due ikiniha, delába Cristuha. ⁵Ttaka ttu nuila ganna do tuntuba ikini duna tti rilhapina tisa len Tata Do Yebáha o si tti duna rigixxi'ana nu raka lebie una ka benne, tti ruinna aníha, rilhida gaaba nuha benne du ikiniha, delába nubiyú geniha. Nuila ruin aníha, ankaba nuha ttiba ttu nu iki xiga. ⁶Kumu ganna nuilaha abíba udhea ikini ttu bixa, tsa ttela ichú itsa ikini ganna. Ttaka ganna si rettubinna ichú itsa ikini o uin ikini xiga, la'ania nna ixxua lari ikini ganna xa. ⁷Nubiyúha labí aka udhea iki nuha dhuna, kumu lana nuha ankana attiba anka Tata Do Yebáha lhe rule'ena nu xxeni ra lebie lhe. Nuilaha nna rule'ena nu xxeni ra le nubiyúha. ⁸Kumu benne biyú udo sisi'a tte yiesi lo yu-niha, labí benneha nuha biriabie lati nuilaha, sinuki nuilaha-la nuha biriana lati benne biyúha. ⁹Anágaba laa benga Tata Do Yebaa benne biyúha kini ixué len nuilaha. ¡Ko'o! Nuilaha-la nuha benie na kini ixúna len benneha. ¹⁰Laxkala nuilaha, kumu de rulanni ka anjeli ge Tata Do Yebáha na, de nuha nna teeki ixxua ikini lari kini lariha unna liina deki gwa riaba leni nubiyú geniha. ¹¹Laa kiga de nuní nna ka benne chira leke ge Tata Xisiha, benne biyúha, lanú benneha do yiesi lo yu-ni ganna anúba nuila tee. Anágaba benne nuilaha lanú

benneha do yiesi lo yu-ni ganna anúba nubiyú tee. ¹²Kumu ttiba nuilaha lati nubiyúha-ba biriana, anágaba nubiyúha lhe'e nuilaha-ba raka xxena. Ttaka Tata Do Yebáha-ba runie iyá nuní.

¹³Kwinaba lebi'i gwalinná, ¿si tseba anka ganna ttu nuila duna rinnena len Tata Do Yebáha nna abittu xua ikini lari?

¹⁴¿Laaba ganna la kwinabari'i rutte dari'i deki ttu nubiyú ganna rittunna ikini, satsaba nuha rule'e nuha? ¹⁵Ttaka nuilaha, nuila nuila raka nuha ganna rittunna ikini. Kumu de nuha-la ben Tata Do Yebáha ki ittunna ikini kini itsa ikinihia ixúna attiba ttu lari udheana ikini. ¹⁶Ttaka ganna ttu benne raka lebie utilha ro'obie ge nuní, neti upeya le, ri'itu aníba labantu ruintu. Labí ruintu attu nu subi, nigaba adí ka benne ria leke Tata Do Yebáha labí ruin ka benneha attu nu subi.

**Pabluha rabie: “Tti gole irse ge Jesús benne
anke Xxanari'iha, latsiru uinle”**

¹⁷Ttaka ge nu innea-ni, ge nuníligaba nna labí upeya le deki tseba ruinle. Kumu tti ritupale ki rulhale ge Tata Xisiha, labí nu dika ixú ruinle, nu ruinleha runnittila nuha le. ¹⁸Lade'a tte chi binaa deki lebi'i tti ritupale ki rulhale ge Tata Xisiha labí se'ele tutupa, lha'aba lhe'e luesile. Neti rakati gaxa gwalí galá aná ruinle. ¹⁹Kumu gwalí nna aná teeki lha'a lhe'e luesile kini ule'e gá se'e ka nu gwalíga ruinkana nu ru'u le Tata Do Yebáha. ²⁰Niha galá lebi'i tti ritupale role irse ge Jesús benne anke Xxanari'iha, labí gwalíga irse ge benneha nuha role tti ruinle aníha. ²¹Kumu ganna chi gole irse ge benneha, ttu ttubale role, labí ribeda luesile. Adíle nna rituinbale rise'ele, adíle nna chiba dusi tábinle se'ele. ²²¿Laaba ganna gwa doba lisile ata gole lhe i'iyale lhe, kini abittu uinle aná ata ritupaleha? Tti ruinle aná, ¿laaba ganna ka benne chi ria leke Tata Do Yebáha nuná rigu'u ni'ale? Lhe, ¿laaba ganna elhittu nuná rugwele ka benne abittu geke tee? ¿Bíla anka nu innía ganna? ¿Si innía deki tseba nuná ruinle? ¡Ko'o! Ge nuníligaba nna labí.

²³Kumu neti nu bele'ebani Tata Xisiha neti, nuha-ba utixxi'anía le: loolha tti bete Judas-ni Jesús benne anke Xxanari'iha lasi ná ka nu uttikaneha, la'anía nuha bedaxxu Jesús-ni yettaxtilaha ²⁴nna iki de chi begwebie ijkixaru

Tata Do Yebáha, nianna tti ulha'abie lhe'e benneha nna ree: "Benne-ni nuní anke latia. De lebi'i nna utea latia-ni kini gattia. Tti gole yettaxtila-ni nna exxa lele neti." ²⁵Anágaba nna iki de chi beko irsekeha nna bedaxxue xiga ta'a vinuha, nianna tti ree: "Vinu-ni ankana tisa kubi bodha'an Tata Do Yebáha nna reni kia-ni ilalina kini ugwena lidhaka tisa-ni. Aní uinle, kua i'iyale vinu-ni nna exxa lele neti." ²⁶Kumu kua gobale yettaxtilaha lhe i'iyale vinuha lhe, elhutti nu gwate Jesús benne anke Xxanari'iha, elhutti ge benneha nuha rigixxi'ale tti ruinle aníha. Aníba uinle axtaliba ganna chi besia benneha.

²⁷De nuha nna nuxaba benne ganna tti roe irse ge Jesús benne anke Xxanari'iha nna abíba runie latsiru tti roe yettaxtilaha lhe tti ri'iyе vinuha lhe, benneha kwe'abe sare nu runie de rigu'u ni'abie lati Jesús-ni lhe de rigu'u ni'abie reni belali benneha lhe. ²⁸De nuha nna kua ttu ttule atti lanila gole yettaxtilaha lhe i'iyale vinuha lhe, gwalulabaxa lele ganna gwa ruin tsele o abittu. ²⁹Kumu ttu benne ganna ladiba roe yettaxtilaha lhe ri'iyе vinuha lhe, nna ganna abíba rite danie deki nu roeha rigu'inna nuha lati Jesús benne anke Xxanari'iha, benne runi aníha, la elha disa gebe nuha rigile tti roe lhe tti ri'iyе lhe. ³⁰De nuha nna ixebale ranile lhe ttíruba ankale lhe. Anágaba nna ixegabale chi utti. ³¹Ttaka ganna ri'i atti lanila gori'i yettaxtilaha ulabaxa leri'i ganna gwa ruin tseri'i o abittu, la'anía nna labí uyúri'i elha disa. ³²Ganna ri'i ruyúri'i elha disaha, Tata Xisiha-ba nuha rutebie nuha kini ri'i iyieninri'i. Aníha kini abittu ibixxi iginniri'i itupa len ri'i ka nu labí ria lekani Jesús-ni se'e yiesi lo yu-ni.

³³Laxkala xa betsi to kia, tti itupale gole irse ge Jesús benne anke Xxanari'iha, gwalikweda luesile. ³⁴Ganna nuxale chi rituinle atti lanila itupale niha, gwaligo ttela irsele lhe'e lisile, kini abittu suna ugila elha disa gebale diale.

Ge adíru nu rinnaba tisale neti, gwagixxi'abania le ge nuha ganna chi itaa ata se'ele-na.

Ixe looba elha tse rute Espíritu ge Tata Do Yebáha lenri'

12 ¹Betsi to, nnanna raka lasia unale gasina anka ka elha tse rute Espíritu ge Tata Do Yebáha len ttu tturi'i.

2Lebi'i gwa yúbale atti labí chi ria lele ge Jesús-ni, gwanalha lo xuabale ka nu labí gwalíga ankakana diosi. Ka nuná biríaba anka ka nuná. **3**De nuha nna nnanna kixxi'ania le kini unale deki niru ttú benne labí aka kebie iki Jesús-ni ganna chi yu'u Espíritu ge Tata Do Yebáha latie. Lhe anágaba lanú ttu benne do innábie deki Jesús-ni anke Xxane ganna abíba chi yu'u Espíritu ge Tata Do Yebáha latie.

4Ixe looba ka elha tse se'e, ttaka ttúba Espíritu ge Tata Do Yebáha rutebie ka elha tseha lenri'i. **5**Lhe ixe loogaba sina ge Tata Do Yebáha tee uinri'i, ttaka ttúba benneha anke Xxanari'i. **6**Anágaba ixe looba nu ruinri'i, ttaka ttúba Tata Do Yebáha raka lenie iyári'i kini raka geri'i ruinri'i nuha. **7**Kua ttu tturi'i rute Espírituha elha tse geri'i kini elha tseha ixuinri'i na len adí ka benne.

8Kumu ttibanka len ttu benne rute Espírituha elha tse gebie kini rinnebie tisa nu rutena elha rieni ge ka benne, attue nna la Espírituha-gaba rutebie elha tse gebie kini rigixxi'anie ka benne ge nu rite danieha.

9Attue nna la Espírituha-gaba runi kini ruxxen tsitsi lebie ge Tata Do Yebáha; attue nna la Espírituha-gaba rutebie elha tse gebie kini reyonie ka benne rani.

10Len adíke nna rute Espírituha elha tse geke kini ruinke ka milagru, adíke nna rute Espírituha elha tse geke kini raka geke rigixxi'ake nu raka le Tata Do Yebáha una ka benne, adíke nna la Espírituha-gaba runi kini rite dákanie bí espíritu yu'u lati ka benne, nna len adí ka benne nna rute Espírituha elha tse geke kini raka geke rinneke ka tisa subi ka nu labí rite dani ka benne; adíke nna raka geke rigixxi'ake bixa diani ka tisa subiha.

11Iyá nuní runi ttúba benne, delába Espíritu ge Tata Do Yebáha. Benneha nuha rigidhie elha tse len ttu ttu ka benne attiba rakaba lebie.

**Ka benne ria leke Cristuha, meskiba ixeke raka,
ttaka ttúba benne anka iyáke**

12Attiba latiri'i-ni, meskiba ttúba ankana, ttaka ixe looba ka nu rapana, nna iyába ka nu rapanaha, meskiba raka

ixekana, ttúba benne reyaka iyákana. Anágaba ka benne babake len Cristuha, meskiba ixeke raka, ttaka ttúba benne reyaka iyáke. ¹³Kumu ri'i, sila ankari'i benne Israel o abittu, lhe sila ankari'i benne to'ori'i lo xxanari'i o sila reki lhaari'i lhe, iyábari'i ttúba Espíritu begadi Tata Do Yebáha ri'i kini bisinri'i ukari'i ttúba benne lhe ge ttúgaba Espírituha redí baari'i lhe.

¹⁴Kumu latiri'i-ni labí ttu looru anka nuní, ixeba nu rapana. ¹⁵Laxkala ganna ni'aya-ni gana xubenáya-ni: “Neti de labí ankaa xubená, de nuha nna labí ankaa ge lati benne rape ri'i”, labí de innána aníha nna abitturu ankana ge lati benne rape naha. ¹⁶Lhe ganna nagaa-ni gana ka iyya loa-ni: “Neti de labí ankaa iyya lo, de nuha nna labí ankaa ge lati benne rape ri'i”, labí de innána aníha nna abitturu ankana ge lati benne rape naha. ¹⁷Ganna ttixka itúba latiri'i-ni akana iyya lori'i, la'anía nna, ¿galasina iyieninri'i ganna ttixka? Lhe ganna itúba latiri'i-ni akana nagari'i, la'anía nna, ¿galasina urenri'i len xinri'i ganna ttixka? ¹⁸Ttaka Tata Do Yebáha kua ttu ttu ka nu sia latiri'i-ni besiabe kana ataba ukaba lebie kwiakana. ¹⁹Ganna ttu looba anka iyákana, ganna ttixka aníha nna abígaba latiri'i tee ganna ttixka. ²⁰Gwalí galá ixeba nu rapari'i, ttaka latiri'i-ni ttu túbiba nuní raka.

²¹Iyya lori'i-ni labí aka gana ka nári'i-ni: “Labí ixúti le.” Nigaba ikiri'i-ni labí aka gana ka ni'ari'i-ni: “Labí ixúti le.” ²²Gwanka ganna, ka nu sia latiri'i-ni, ka nu rakinri'i deki labí tte rixuinri'i kana, ka nuníla ka nu rixúruinri'i ²³nna ka nu sia latiri'i-ni, ka nu labí tte rugweri'i lidhakakani, ka nuníla ka nu ruyú tsitsiruri'i nna ka nu labí dika iláni ka benne, ka nuníla ka nu ruguku tseruri'i, ²⁴ttaka adí ka nu sia latiri'i-ni, ka nuní labí riyasa uyú tsitsiruri'i kana. Kumu Tata Do Yebáha anába chi benie latiri'i, ruyú tserue ka nu rakinri'i labí tte dakakana. ²⁵Aníha kini abittu lha'a lhe'e luesi ka nu sia latiri'i-ni, sinuki uyú tsitsirula luesikani. ²⁶Ganna ttu ka nuní bixa satekana, la'anía nna iyágabakana uyúkana elha disa, lhe ganna ttu ka nuní ugweri'i lidhakakani, la'anía nna iyágabakana edú itta lekani.

²⁷Lebi'i nuná ankale lati Cristuha nna kua ttu ttule ankale benne chi babale latie. ²⁸Arlo iyále ka benne ria lele Cristuha chi bose'e Tata Do Yebáha ka benne kini uinke sina gebie.

Lade'a tte bose'ebie ka benne ankake apóstol.

Berupa nna bose'ebie ka benne ankake profeta.

Beyonna nna bose'ebie ka benne ki ule'ekanie adí ka benne.

Iki de nuha nna bose'ebie ka benne uinke ka milagru.

Delola nna danalha ka benne betebie elha tse geke kini eyoinke ka benne rani.

Nianna tti daa ka benne betebie elha tse geke ki ute náke len adí ka benne.

Nianna dedhá ka benne bete Tata Do Yebáha elha tse geke kini rixú liikanie rise'eke arlo adí ka benne chria leke Cristuha.

Iki deliba nuha nna tti daa ka benne raka geke rinneke ka tisa subi ka tisa ka nu labí rite dani adí ka benne.

29 Nianna laa innágari'i iyále ankale apóstol,

lhe laa iyágale ankale profeta lhe.

Anágaba laa iyágale raka gele rule'enle ka benne,
lhe laa iyágale raka gele ruinle ka milagru lhe.

30 Anágaba laa iyágale reyoinle ka benne rani,

lhe laa iyágale rinnele ka tisa subi ka nu labí rite dani ka benne.

Anágaba nna laa iyágale raka gele rigixxi'ale bixa
diani nu ra ka benne rinneke ka tisa subiha.

31 Ttaka lebi'i gwaluinrula doelha ki dhile ka elha tse ka nu anka tseru. Neti nna ule'enia le attu neda tseru.

Elha si'i lasi-na nuná anka tseru

13 ¹Neti meskiba ganna innea ixe loo ka tisa rinne ka benne se'e yiesi lo yu-ni lhe meskiba ganna innea tisa ge ka anjeli se'e yebáha, ttaka ganna abíba rakati ge ka benne, la'anía nna ankabaa attiba ttu iyya abígaba tsí'ini yu'u, kwentaba ridesina. ²Lhe meskiba ganna gwa tee elha tse kia kini rigixxi'aya nu raka le Tata Do Yebáha una ka benne, lhe meskiba ganna gwa rite dati iyá nu tenie gatsi, delába nu labí yu ka benne, anágaba lhe meskiba ganna gwa tee elha rieni kia ki rite dati iyá, lhe meskiba ganna gwa ria tsitsi lasia deki tti innea nna gwa silaba ka i'iya-na kini tsikana tadhokana attu ta subi, ttaka ganna abíba rakati ge ka benne, la'anía nna kwachiruba bi daka nu runia ganna ttixka. ³Lhe

anágaba meskiba ganna kidhia len ka benne dii iyá nu tee kia, lhe meskiba ganna dhielhaa uttikana neti ki itea lo giha, ttaka ganna abíba rakati ge ka benne, la'anía nna labí ixú nu runiaha len neti.

4Kumu ttu benne si'i lasi, benneha anke benne re besi lebie,

lhe anke benne re tse lebie lhe,
anágaba labí ritisinie adí ka benne,
lhe labí runie deki raka xxatta gebie,
lhe labí runie ttaba lhe.

5Anágaba labí ladi rulise adí ka benne,
lhe labí suna ge nu anka gebe rulaba lebie,
lhe anágaba labí nnelaba risa'anie,
lhe labí rudo lebie ge nu rudhakakane lhe.

6Anágaba labí ru'u lebie tti rilánie raka ttu nu abittu
anka tse;

benneha ru'ula lebie tti rilánie raka ttu nu anka tse.

7Benne si'i lasiha ridíbe elha xen lasi ge iyába,
lhe ge iyába ria lebie lhe.
Anágaba ge iyába ruxxen lebie,
lhe ge iyába rutto ruchíabie lhe.

8Isia sá lhuxa looba iyá ka elha tse rute Tata Do Yebáha gerí'i, ttaka elha si'i lasi-na ttu tsaba gatta nuná gerí'i, labí lhuxa loo nuná. Isia sá labíru kixxi'ake ka tisa nu raka le Tata Do Yebáha una ka benne. Anágaba ka tisa subi ka nu labí rite dani ka benne, isiagaba sá labíru inne ka benne ka nuná lhe anágaba elha rieni rute Tata Do Yebáha gerí'i isiagaba sá lhuxa loo nuná. **9**Kumu nnanna nu yuri'i-ni ttu lattiruba nuní yuri'i lhe ttu lattiruba rigixxi'ari'i nu raka le Tata Do Yebáha una ka benne. **10**Ttaka ganna chi bisia sá isia nu anka ida'aha, la'anía nna iyába nu labí anka ida'aha lhuxa looba nuha.

11Neti tti ankaa nutoha, rinnebaa attiba rinne ttu nuto lhe rulababa lasia ttiba rulaba le ttu nuto. Anágaba nna rutte dágabaa attiba rutte daa ttu nuto. Ttaka atti chi ankaa benne xeniha, la'anía nna chi bedhanaa, labíru runia ge nuto. **12**Nnanna ttiba ttu nu rulanni lo ttu iyya gwana nu labí rilá tse loni, aníha-ba raterí'i. Ttaka ganna chi bisia sáha, la'anía nna ilá tsenri'i. Neti nnanna lattiruba chi yua, ttaka la'anía isinää uinbiaya iyá tte attiba Tata Do Yebáha chi ankabianie neti.

13 Nnanna ria leri'i Tata Do Yebáha lhe ruxxen leri'i gebie lhe raka si'in luesiri'i lhe. Ttaka delo iyunna ka nuní, elha si'i lasi-na nuná anka tseru.

Innele ka tisa ka nu dika tte dani ka benne

14

1 Lebi'i gwaluin doelha kini akale benne si'i lasi lhe gwalebeki lele ki dhile ka elha tse rute Espíritu ge Tata Do Yebáha. Ttaka gwaludorula lele ki utebie elha tse gele kini aka gele kixxi'ale nu raka le Tata Do Yebáha una ka benne. **2** Kumu ttu nu rinnena attu tisa subi nu labí rite dani ka benne, laa len ka bennega nuha rinne nuha, sinuki len Tata Do Yebáha-ba nuha rinnena, kumu ni ttu benne a rite danie nu rinnenaha, kumu Espíritu ge Tata Do Yebáha-ba runie kini rinnena nu labí yu ka benne. **3** Ttaka ttu nu rigixxi'ana nu raka le Tata Do Yebáha una ka benne, len ka benne se'e yiesi lo yu-ni nuha rinnena kini ruse'e tsitsina ke lhe kini redú itta leke lhe anágaba kini reyaka xen leke lhe. **4** Nu rinne tisa subi nu labí rite dani ka benne, suna larubana nuha gwa ridú tsitsina, ttaka benne rigixxi'e nu raka le Tata Do Yebáha una ka benne, ka benne ria leke ge Jesús-ni nuha rudú tsitsi benneha.

5 Aní rakati neti, iyále innele tisa subi nu labí rite dani ka benne, ttaka rakarula lasia kixxi'ale nu raka le Tata Do Yebáha una ka benne. Kumu ttu nu rigixxi'ana nu raka le Tata Do Yebáha una ka benne, dakarula nu ruin nuha attichula nu rinne attu tisa subiha, laruba ganna, iki de chi unnena tisaha nna kixxi'agabana bí diani nu ranaha kini anáchu use'e tsitsina adí ka benne chi ria leke ge Jesús-ni.

6 Xa betsi to, ganna neti itaa ata se'ele-na nna innea attu tisa subi, labí ixú nu innea len lebi'i ganna abíba kixxi'aya nu bele'en Tata Do Yebáha neti o ganna abíba kixxi'aya nu chi yua lhe ganna abíba kixxi'aya nu raka le Tata Do Yebáha una ka benne lhe, anágaba ganna abíba ule'enia le ttu bixa. **7** Kumu ttiba ka nu rulha lenri'i, delába ka flauta rukwesiri'i o ka arpa rudá nári'i lokani, ganna ka nuha abíba do tse tsil'ikani, ¿gasina tte denri'i bixa nuha rulha lenri'i ka nuha ganna ttixka? **8** Anágaba lo ttu guerra, ganna trompetaha abíba kwesi'a tsena, ¿gasina tte dani ka nu dia utilhaha deki chi ese'e tsekana kini dhulokana tilhakana? **9** Anágaba lebi'i

ttixka innele, ganna abíba innele tisa nu dika tte Dani ttu benne, ¿gasina yu benneha bixa nuha rinnele, kumu attisidiba lo beba nuha rinnele? ¹⁰Gwalí galá, ixe looba ka tisa rinne ka benne se'e yiesi lo yu-ni nna kua ttu ttu ka nuná gwa rite dábinri'i bixa diakinna innákana. ¹¹Ttaka ganna neti abíba rite dati bixa diani nu ra benne rinneha, la'ania nna ttiba ttu nu dittu anka benneha len neti, anágaba neti attiba ttu nu dittu ankaa len benneha. ¹²Anágaba lebi'i ka benne rudoruna lele dhile ka elha tse rute Espíritu ge Tata Do Yebáha, gwaluin doelha kini dhi tamale nu dika ixuinle ki use'e tsitsile adí ka benne chi ria leke ge Jesús-ni.

¹³Laxkala nu rinnena attu tisa subi nu labí rite Dani ka benne, nuha teeki innabana len Tata Do Yebáha kini anáchu aka geni kixxi'ana bixa diani nu rinnenaha. ¹⁴Kumu ganna ttixka neti rinnea attu tisa subi tti rilhapia tisa len Tata Do Yebáha, espíritu kia-niba nuha rinne, ttaka neti labí rite dati bí nuha ria. ¹⁵Nianna, ¿bíla anka nu unia ganna? Ixúbati espíritu kia-ni tti innea len Tata Do Yebáha xa, ttaka anágaba nna tti innea nna tte dágabati bixa diani nu rinneaha. Tti ulhaa nna ulhagabaa gebie len espíritu kia-ni, ttaka anágaba nna tti ulhaa nna tte dágabati bixa diani nu rulhaaha. ¹⁶Kumu ttibanka lu, tti rugwelu Tata Do Yebáha ixxiaru, ganna suna espíritu gelu-naba rinne lenna benneha, la'ania nna benne rudo nage ge nu rinneluha, ¿gasina inná benneha "Amén" tti rugwelu ixxiaruha, ki abígaba rite den benneha nu ráluba? ¹⁷Gwalí galá, lu gaxa tseba rinnelu tti rugwelu Tata Do Yebáha ixxiaru, ttaka benne rudo nage ge nu ráluba, labí rixú nuha lenie. ¹⁸Neti ixxiaru rugwea Tata Do Yebáha kumu delo iyá ttele, netiba nu rinnerua attu tisa subi nu labí rite Dani ka benne. ¹⁹Ttaka arlo ka benne chi ria leke Cristuha, len neti tserula nuha ganna innea gayu ka tisa ka nu tte Dani ka benne kini aníha nna udhetinia adíke, a laa kila innea tsii mili ka tisa subi ka nu labí tte dákanie.

²⁰Betsi to, gwaluni tti ruin ka nuto-na. Ka nuto-na labí yu ka nuná uinkana nu satsa. Ttaka tti ulaba lele, abittu ulaba lele tti rulaba le ttu nuto; gwalulabala lele tti rulaba le ttu benne xeni. ²¹Lo ka yetsi ata dia ka tisa ge Tata Xisiha rinnebie ree:

Ka benne dittu, ka benne rinneke attu tisa,
 ka benneha nuha ixúti ke ki ulisaa ka benne kia,
 ttaka nigaba aníha labí udo nagakani kia.^k

22Laxkala ka tisa subi-na rixúkana ttiba ttu señal len ka nu abittu chi ria lekani ge Jesús-ni, labí rixú nuná len ka benne chi ria leke gebie. Ttaka ka tisa rinne ttu benne rigixxi'e nu raka le Tata Do Yebáha una ka benne, ka tisaha nuha rixúkana len ka benne chi ria leke ge Jesús-ni, labí rixúkana len ka nu abittu chi ria lekanie. **23**Kumu ganna ttixka iyábale ka benne ria lele Jesús-ni tupale rinnele len Tata Do Yebáha nna iyábale rinnele attu tisa subi nu labí rite dani ka benne, nianna tti ga'a ka nu saleaka abittu chi yúkana o si abittu chi ria lekani ge Jesús-ni, ¿laaba ganna ka nuha innálakana rakaba iki ka nuná? **24**Ttaka ganna iyábale se'ele rigixxi'ale nu raka le Tata Do Yebáha una ka benne, nianna tti ga'a ttu nu labí chi ria leni ge Jesús-ni o ttu nu saleaka abittu chi yuna, nna tti iyieninna nu rinneleha, la'ania nna otte dana deki ankana nu ruin satsa nna la labana okinni ikini deki ralhabana ugwe Tata Do Yebáha na elha disa ge nu ruinnaha. **25**Tti chi ilá loo nu gatsi ruinnaha, la'ania nna tti ibigana udú xibini arlo Tata Do Yebáha, nna innána deki gwalíba du Tata Do Yebáha len lebi'i.

Iyába nu uinle, uinle na latsiru attiba ankaba geni

26Betsi to, ¿bíla anka nu uinri'i ganna? Lebi'i, atti ritupale, kua ttu ttule ganna chele ttu le'a ki ulhale o raka lele ule'enle ka benne ttu bixa, o si kixxi'ale nu raka le Tata Do Yebáha una ka benne lhe o raka lele innele attu tisa subi nu labí rite dani ka benne o si kixxi'ale bixa diani nu ra benne rinne tisa subiha, iyá nuná uinle kini ixúna use'e tsitsi luesile. **27**Ganna raka lele innele attu tisa subi, inneba suna chupabale o yalhá ttela tsunnale. Aná nna kua ttu ttubale innele lhe anágaba nna teeki du ttu benne raka gebie kixxi'abie bixa nuha ra benne du rinne attu tisa subiha. **28**Ttaka ganna anúba benne se'e raka geke kixxi'ake bixa diani nu ra benne rinneha, tserula siiba aka benne rinneha, abittula innebie tisa subi arlo ka benne tupaha, sinuki lhi'u lebe innebie len Tata Do Yebáha. **29**Anágaba ka

^k 14:21 Isaías 28:11-12

benne kixxi'ake nu raka le Tata Do Yebáha una ka benne, suna chupabake o tsunnabake inne. Adíke nna tse'ebake utte liike ganna gwalí nu anka ge Tata Do Yebáha nuha rinne ka benneha,³⁰nna ganna ttu benne re niha, ttu nnelaba kixxi'ani Tata Do Yebáha bie ttu bixa raka lebie una ka benne, benne du gwenneha teeki eyaka siibie kini aka inne benne reha.³¹Kumu aníha nna kua ttu ttule gwakaba gele kixxi'ale nu raka le Tata Do Yebáha una ka benne, kini aníha nna iyábale idetile lhe iyábale tse'e ittale lhe.³²Kumu ka benne rigixxi'ake nu raka le Tata Do Yebáha una ka benne, la labake inná nukainneke lhe nuka abittu inneke lhe.³³Kumu Tata Do Yebáha labí raka le benneha ladiba uinri'i, sinuki raka lebie uinri'i latsiru.

Ttiba runi iyába ka benne chi ankake ge Jesús-ni atti ritupake ki rulhake gebie,³⁴ka benne nuila-na siiba akake lo benne, labí dika inneke, sinuki udába ikike attiba chi ga'anna lo ka tisa ge Tata Do Yebáha.³⁵Ganna raka leke una tseke ge ttu bixa, lhe'e lisilibake innaba tisake ka nubiyú geke-na ge nu raka leke unake. Kumu labí rule'e tse ganna ttixka ttu nuila duna rinnena rinnaba tisana lo ka benne tti tupake.

³⁶Lebi'i, ¿si rakinle deki ikibale biria ka tisa ge Tata Do Yebáha? O, ¿si rakinle deki suna len lebi'iba chi bisia ka tisa geeha?³⁷Ganna nuxa ttúle rakinle deki ankale benne rigixxi'ale nu raka le Tata Do Yebáha una ka benne o chi rudorule tisa ge Espíritu geeha, ganna aníha ankale, teeki okinni ikile deki nu runia lo yetsi-ni ankana nu bodha'an Tata Xisiha kini udori'i tisa geni.³⁸Ganna ttu benne abíba okinni ikie deki nu rinnea-ni ankana ge Tata Do Yebáha, anágaba benneha abittugaba etabini Tata Do Yebáha gebie.

³⁹Laxkala xa betsi to kia, gwaluin doelha kini akale benne kixxi'ale nu raka le Tata Do Yebáha una ka benne nna abittu usunale tti inne ka benne attu tisa subi nu labí rite dani ka benne.⁴⁰Ttaka iyá nuní gwaluin na latsiru lhe attiba ankaba geni lhe.

Cristuha beyadha benbie lo elhuttiha

15 ¹Betsi to, nnanna rodhua lele ka tisa ge Cristuha, delába ka tisa tse chi utixxi'ania leha, ka tisa ugíagaba lele gekeha lhe den tsitsile ke nnanna lhe. ²De ka tisa-nigaba nna gwalále, ganna si gwa ria lele geke atti ttega utixxi'ania leha. Ganna abíba nna kwendaruba nuha ugía lele.

³Kumu neti lade'a tte utixxi'ania le nu bela'abakanie neti. Bela'akanie neti deki Cristuha uttie utixe ge ka tulha geri'i atti tteba chi ga'anna lo ka yetsi ge Tata Do Yebáha, ⁴nianna tti bigatsie. Iki de chi beyonna ubisa bigatsieha nna beyadha benbe lo elhuttiha attigaba chi ra lo ka yetsi geeha. ⁵Nianna tti bele'e lobie len Pedro-ni. Iki de nuha nna tti bodole'e lobie len iyába ka benne tsi'inu (12) rudhetinieha. ⁶Delo nna ttu tsa tteba bele'e lobie len gwate gayu gayua (500) ka betsi to geri'i. Nnanna ixe ka benneha sa se'e benbake, adíke nna chiba uttike. ⁷Nianna bele'egaba loe len Jacobo-ni, delola nna tti bele'e loe len iyába ka benne ankake apóstol geeha. ⁸Iki de chi bele'e loe len iyá ka benneha nna debá len netiba bele'e loe. Ankabaa attiba ttu nuto uli ya'abana, aníha-ba bele'e loe len neti. ⁹Kumu delo iyá ka benne ankake apóstol ge Jesús-ni netiba labí dakaa. Labí elha ralhaa gatta láya apóstol gebie kumu de gwanalhalaa ka benne ria leke Tata Do Yebáha bedhaka xiia ke. ¹⁰Ttaka Tata Do Yebáha bedá lebie betebie elha tse kia, de nuha nna ankaa apóstol. Elha tse beteeha gwa bixúba nuha len neti, labí kwentaba betebie na len neti. Kumu netila nuní rekirua rigixxi'aya ge Jesús-ni attichula iyá ka benne ankake apóstol gebie. Meskiba laa netiga runia nuní, sinuki Tata Do Yebáha-ba redá lebie raka lenie neti ki runia nuní. ¹¹Ttaka, ¿bí de ruinna? Sila neti utixxi'ania le ge Cristuha o sila adí ka apóstol geeha, ri'itu ttúba rigixxi'atu, lebil'i nna gwa ugíaba lele ge nu utixxi'entu leha.

Ka benne chi uttiha gweyaka benbake

¹²Nianna, ganna ri'itu rigixxi'atu deki Cristuha beyadha benbie lagwi ge ka benne chi uttiha, ¿beakala nna sa raba ttu chupale deki ka benne chi uttiha labí eyaka ben ka benneha? ¹³Ki ganna abígaba eyaka ben ka benne chi uttiha, anágaba Cristuha abittugaba beyaka ben benneha lo elhuttiha ganna ttixka. ¹⁴Ganna Cristuha abíba beyaka benbie lo elhuttiha, la'ania nna abígaba ixú nu rekitu rigixxi'atu gebie. Anágaba lhe, kwentarugaba nuha ria lele gebie. ¹⁵Ganna si gwalíbinle deki abíba eyaka ben ka benne chi uttiha, la'ania nna labí lii nu rigixxi'atu ge Tata Do Yebáha ganna ttixka, kumu ri'itu ratu: "Tata Do Yebáha belhidha benbe Cristuha lo elhuttiha." ¹⁶Kumu ganna ka benne chi uttiha abíba eyaka benke, la'ania

nna Cristuha abígaba beyaka ben benneha ganna ttixka.
17Ganna si gwalíba deki Cristuha abittuba beyaka benbie, la'ania nna abígaba ixú nu ria lele gebie lhe anágaba nna sa nujagabale yua ge ka tulha gele-na ganna ttixka. **18**Lhe anágaba ka benne chi utti ria leke Cristuha, abittugaba exúkin benneha lo Tata Do Yebáha ganna ttixka. **19**Ganna sunruba nnanna se'eri'i yiesi lo yu-ni gwa rixú nu ruxxen leri'i ge Cristuha, la'ania nna delo iyá ka benne se'e yiesi lo yu-ni, ri'lila nuha ralhari'i gákana ri'i: “¡Karusi'irukana, kwentaruba nuná ria lekani!”

20Ttaka kumu de gwalíba beyaka ben Cristuha lagwi ge ka benne chi uttiha, laxkala nna labie nuha lade'a tte beyadhe lo elhuttiha. De nuha nna rutebie elha xen lasi deki gweyaka bengaba ka benne chi utti ugía leke gebie. **21**Kumu attiba elhutti geri'i re yiesi lo yu-ni udulona delo ni'a ge tulha ben ttu benne, anágaba nna de nu tse ben attu benne, de nuha nna gwaka eyadha ben ka benne lo elhuttiha. **22**Kumu ttiba ri'i de datiaril'i Adán-ni nna iyábari'i rattiri'i, anágaba nna de ria leri'i ge Cristuha nna iyágabari'i eyaka benri'i lo elhuttiha. **23**Ttaka kua ttu tturi'i eyadhari'i lo elhuttiha kua galhabari'i: lade'a tte Cristuha beyadha benbie lo elhuttiha. Iki de nuha nna tti esiable yiesi lo yu-ni, la'ania nna eyadha ben ka benne chi ankake gebie. **24**Nianna ganna chi betse'e loobie iyá nu rinnabia lhe iyá nu rapa lo neda lhe iyá nu ra tsitsi leni lhe, nianna tti otebie iyá nu unnabieha lasi ná Tata Do Yebaa benne anke Xxudieha. Iki deliba nuha nna tti lhuxa loo yiesi lo yu-ni. **25**Kumu Cristuha innabie axtaliba ganna chi udaabie lo iyá ka nu abittu raka uyúkane. **26**Iki deliba nuha nna utse'e looe attu nu labí raka uyúne, delába elhuttiha. **27**Kumu lo ka yetsi ge Tata Do Yebáha dia ra: “Iyá tteba nu se'e chi beka'an Tata Do Yebáha lasi ná Cristuha kini labie nna innabie kana.”^l Gwalí galá tti ra, iyába beka'ane lasi ná Cristuha, Tata Do Yebáha labí sele lhe'e nuha, kumu ki lalee nuha beka'ane iyá nuha lasi ná Cristuha. **28**Nianna ganna chi unnabia Cristuha iyá tte nu se'e, la'ania nna la Cristu benne anka Xi'in Tata Do Yebáha, la labe etebie lasi ná Tata Do Yebáha kini benneha nna innabie Cristuha. Aníha kini Tata Do Yebaa benne

^l 15:27 Salmo 8:6

boka'ane lasi ná Cristuha iyá tte nu se'e, benneha ake benne xxeniru lo iyá tte nu se'e.

29Ganna gwalíga deki abittuba eyaka ben ka benne chi uttiha, ganna aníha nna, ¿bíla anka nu uin ka benne radike inda kwenta ge ka benne chi uttiha ganna? Ki ganna abígaba lii deki reyadha ben ka benne lo elhuttiha, ¿beakala ki sa radike inda kwenta ge ka benneha ganna? **30**Anágaba ril'itu, ¿beakala ki ttu ttu sába ruxunnina getu bixa satetu de rekitu ugixxi'a ge Cristuha ki ganna abígaba eyaka ben ka benne chi uttiha? **31**Gwalígati xa betsi to, anába attiba tee elha gwedeaka lasi kia de chi ria lele ge Jesucristu benne anke Xxanari'iha, anágaba nna ttu ttu sába ruxunnina kia gattia. **32**Lhe'esi Éfeso-ni betilha ro'a len ka nu ruin satsa se'e niha. ¿Beakala ki betilha ro'a len ka nuha, ki ganna abíba lii eyaka ben ka benne chi uttiha? Ganna aníha aka: "Gochilarí'i lhe i'iyachilarí'i ki uxeha-ba gattiri'i." **33**Bittu tsia lele ge ka nu ruin lekinna, kumu ganna: "Utsári'i ka nu runi satsa-na, unnittiba ka nuná nu tse ruinri'i." **34**Gwalotte da ge nu ruinle-na; abitturu uinle tulha. Kumu ttu chupale labí ankabienle Tata Do Yebáha. Ria aní kini lebi'i dhile elhittu.

**¿Gasina eyaka lati ka benne chi uttiha
ganna chi beyadha benke lo elhuttiha?**

35Ttaka gaxa gwa raba ttu chupale: "¿Gasina eyaka ben ka benne chi uttiha? ¿Gasina eyaka bela latike ganna chi eyadhave lo elhuttiha ganna?" **36**¡Aaluxa nu akaa yubi ikini! Lu tti radalu ttu besi, laa besiha-ga nuha re'eyuna. ¿Laaba ganna lade'axa rusu lati besiha, nialiba nna tti re'eyu ikini? **37**Nna nu radaluha, laa lhaga ge besiha-ga nuha reyadalu. ¿Laaba ganna besiha nuha radalu? Sila radalu xua xuxtila o bixaru attu besi. **38**Ttaka Tata Do Yebáha runie lati besiha attiba rudhakaba lebie akana, kua ttu ttu ka besiha ya yaba le runie latikani. **39**Anágaba ri'i ka benne se'eri'i yiesi lo yu-ni, bela latiri'i-ni len bela lati ka nimala reki yiesi lo yu-ni, ya yaba le ankakana. Anágaba yágaba le anka bela lati ka nu sia xxilakani lhe yágaba le anka bela lati ka belha reki lhe'e inda-na lhe. **40**Anágaba se'egaba ka lati ka nu anka ge yebáha lhe se'egaba ka lati ka nu anka ge yiesi lo yu-ni lhe. Iyábakana tseba rule'ekana, ttaka ka nu anka ge yebáha,

ya le anka ka nuha nna ka nu anka ge yiesi lo yu-ni nna yágaba le ankakana. ⁴¹Ttibanka tatubisa-na, ya le anka xiani ge benne-na. Nanto beo-na nna yágaba le anka xiani gebie. Anágaba ka beli-na yágaba le anka xiani gekani. Kua ttu ttu ka nuná ya yaba le anka xiani gekani.

⁴²Anágaba aka ganna chi beyadha ka benne chi uttiha. Bela latike nu rigatsiha, rusuba nuha, nna bela latike nu eyadha lo elhuttiha, labíru usu nuha. ⁴³Bela latiri'i nu abittu ra xxeni leniha rigatsiba nuha nna reyadha nu ra xxeni leniha. Rigatsiba nu chi gwatú leniha nna reyadha nu ra tsitsi leniha. ⁴⁴Rigatsiba latiri'i nu anka ge yiesi lo yu-ni nna reyadha latiri'i nu anka ge yebáha. Kumu attigaba se'e latiri'i nu anka ge yiesi lo yu-ni, anágaba nna se'egaba latiri'i nu anka ge yebáha.

⁴⁵Lo ka yetsi ge Tata Do Yebáha dia ra: “Adán benne biyú udo sisi'a tteha, uyu'u elha nabani gebie yiesi lo yu-ni.”^m Ttaka Adán benne bisia lo xubanaha, delába Cristuha, benneha nna anke espíritu rutebie elha nabani geri'i arlo Tata Do Yebáha. ⁴⁶Ttaka laa nu anka ge yebáha-ga nuha bisia lade'a tte, sinuki nu anka ge yiesi lo yu-nila nuha bisia lade'a tte. Iki deliba nuha nna tti bisia nu anka ge yebáha. ⁴⁷Adán benne udo sisi'a tteha uke ge yiesi lo yu-ni nna len yuba ben Tata Do Yebáha bie. Ttaka benne bisia berupaha, delába Cristuha, benneha uke benne dabie yebáha. ⁴⁸Ka benne se'e yiesi lo yu-ni anka latike attiba lati benne ben Tata Do Yebáha len yu nna ka benne ankake ge yebáha nna anka latike attiba anka lati benne daa yebáha. ⁴⁹Anába attiba nnanna rule'eri'i atti tteba uka benne ben Tata Do Yebáha len yu, anágaba isia sá ule'egabari'i tti tteba anka benne daa yebáha. ⁵⁰Nu raka lasia upeya le xa betsi to, bela latiri'i-ni nu anka ge yiesi lo yu-ni, labí aka eta'a nuní ata rinnabia Tata Do Yebáha; nigaba bela latiri'i nu rusuha, labí aka eta'a nuha ata tee nu labí rusuha.

⁵¹Nnanna kixxi'ania le ttu nu labí chi yule, nu chi ga'anani Tata Do Yebáha unale, delába labí iyári'i gattiri'i, ttaka iyábari'i esea latiri'i. ⁵²Nuní ttu nnelaba akana. Akana attiba tti rigin rixxua lori'i. La'anía kwesi trompeta nu dalhuxaha.

^m 15:45 Génesis 2:7

Kumu ganna chi uresi trompetaha, la'ania nna ka benne chi utti ugía leke ge Cristuha eyaka benba ka benneha len latike nu labíru usuha. Nianna ri'i ka benne ata sa se'e benri'i la'ania, eseagaba bela latiri'i. ⁵³Kumu bela latiri'i nu rusuha teeki eyaka nuha nu abitturu usuna, lhe anágaba bela latiri'i nu ratti yiesi lo yu-ni eyakagabana nu abitturu gattina. ⁵⁴Ki ganna latiri'i nu rusuha chi beyakana nu abitturu usu, lhe ki ganna latiri'i nu ratti yiesi lo yu-ni chi beyakana nu abitturu gatti, la'ania nuha chi gwado tisa ge nu ra lo ka yetsi ge Tata Do Yebáha ata dia ra:

Tata Do Yebáha betse'e loe elhuttiha;
de nuha nna labíru dhaana uttina ka benne.ⁿ

⁵⁵Eru geni xa elhutti, ¿gála gwaga'alu nu xxeni ra leluha ganna?

Lhe, ¿gála gwaga'alu gwe nu ruinluha lhe?^o

⁵⁶Kumu tulha ruinri'iha, nuha rixúni elhuttiha kini ruttina ri'i. Bia bennabiha nna redexuin tulhaha na kini ridaana rukinnina ri'i. ⁵⁷Ttaka ixkixaru Tata Do Yebáha, de utti Jesucristu benne anke Xxanari'iha utixe geri'i, de nuha nna Tata Do Yebáha rodilábie ri'i lo ka tulha ruinri'i lhe rodilábie ri'i lo elhuttiha lhe.

⁵⁸Laxkala xa betsi to kia, gwaltse'e tsitsi, bittu udhanle a tsia lele ge Jesús benne anke Xxanari'iha. Satía gwaludo lele lo sina gebie. Gwa yúbale deki sina ruinle de babale lenie labí kwentaba ruinle nuná, gwedí baabale ge sina-na.

**Pablhu rabie: “Uttupale belhiu kini tsia ge
ka benne se'e lhe'esi Jerusalén-ni”**

16 ¹Nnanna nna raka lasia innea ge belhiu nu uttupale ki dhi adí ka benne chi ankake ge Tata Do Yebáha. Lebi'i gwaluinba attiba chi bedha'anaa uin adí ka benne chi ria leke ge Jesús-ni, delába ka benne se'e itúba daka Galacia-na. ²Ttu ttu duminku kua ttu ttule gwalikwesi latti iki belhiu nu roga'ale yo'o kua ruteba Tata Do Yebáha gele. Gwalikua tse na kini ganna chi isiaya ata se'ele-na abittu la'aniala si tsu'ule uttupale belhuha. ³Gwanka ganna chi bisiayaha, la'ania nna idhelhaa ka benne chi bekweleha ki

ⁿ 15:54 Isaías 25:8

^o 15:55 Oseas 13:14

tsiake lhe'esi Jerusalén-ni. Ka benneha utselaa ke yetsi kini sadha'anke belhiu nu chi bedá lele beteleha. ⁴Ganna si rakaba doelha tsiaya, la'ania nna tsalaba lania ka benneha.

**Pabluha lade'axa ttebie lo yu ge Macedonia,
nialiba nna tti isine lhe'esi Corinto**

⁵Gwasiabaa ata se'ele-na gannaliba chi utea lo yu ge Macedonia-na, kumu teeki ttea naa. ⁶Ganna chi bisiaya ata se'ele-na, la'ania ni kina gaa gwasábaa dhoa len lebi'i, lhe ni kina gaa gwabedabaa ata se'ele-na axtaliba ganna chi ute idilhaha, kini ganna chi iriaya tsiaya attu ta subi, lebi'i nna utele ge neda kia. ⁷Kumu labí raka lasia yu'u nedaba ttea ata se'ele-na, sinuki rulaba lasia isáya len lebi'i ganna Tata Xisiha aka lebie. ⁸Ttaka nnanna sa eya'anbaa dhoa lhe'esi Éfeso-ni axtaliba ganna chi ute laní Pentecostés-ni, ⁹kumu nnannala chi biyali tá lo neda kia kini kixxi'aya ka tisa ge Cristuha. Ttaka anágaba nna ixegaba ka nu rese'e disakana loa.

**Pabluha rudettie lá ttu chupa ka benne ribenke sina
ge Tata Xisiha**

¹⁰Ganna si isia Timoteo-na ata se'ele-na, gwaluni kini dho tsena len lebi'i, kumu lana ankana ttu nu riben lo sina ge Tata Xisiha ttiba neti. ¹¹Laxkala ni ttúle abittu ku'u ni'ale na, sinuki gwalugwela na ge neda geni kini isiana latsiru ata doa-ni, kumu neti lhe ka betsi to geri'i se'e nii ribedatu na.

¹²Betsi to geri'i Apolos-ni ixe lidú chi unnaba ditia loni kini ita lenna ka betsi to geri'i se'e nii ata se'ele-na. Ttaka birula uka leni itana nnanna. Gwitabana nukaxa gapana neda.

¹³Gwaltse'e ubeda, abittu udhanle a tsia lele Tata Xisiha lhe tsitsi gwaltse'e lo neda gebie lhe. Gwaluni tti runi ttu nubiyú re tsitsi leni. ¹⁴Iyába nu uinle gwaluin na len elha si'i lasi.

¹⁵Lebi'i gwa yúbale xa betsi to, Estéfanas-na lenna ka benne se'e lisin-na, lake nuná sisi'a tte bedaxxuke neda ge Cristuha lo yu ge Acaya-na lhe lake nuná redá leke rute náke len ka benne chi riesike ki akake ge Tata Do Yebáha.

¹⁶Rinnaba ditia len lebi'i: tse'ele uinle nu inná ka benne-na lhe uinle nu inná iyá ka benne rute náke len ka benne ribenke sina ge Tata Do Yebáha.

17 Yalhá itta bedú lasia tti bita Estéfanas-na lhe Fortunato-na lhe Acaico-na lhe ata doa-ni, kumu de lanúle se'e nii, de nuha nna lakana benkana kwenta gele, **18** bodú ittakana lasia lhe bodú ittakana lele lhe. De nuha nna gwaltsia lele kana lhe gwaltsiagaba lele ka benne runi tti ruinkana.

Pabluha ridhelhe padíuxi ge ka benne se'e lhe'esi Corinto

19 Ka benne ria leke ge Jesús-ni se'e daka Asia-ni, ridhelhake ttu padíuxi gele. Aquila-ni lhe Priscila-ni lhe, anágaba ka benne ritupake lhe'e yo'o ge ka benne-ni, de se'e lenke Tata Xisiha nna itú iki itú leke redhelhagabake ttu padíuxi gele. **20** Iyába ka betsi to gerí'i se'e len neti nii redhelhagabake ttu padíuxi gele. Anágaba lebi'i gwalugwegaba luesile ttu padíuxi lhe gwaligo ttu xxaga luesi le lhe.

21 Kwinaga neti Pablo, len letra kia runia lo yetsi-ni redhelhaa padíuxi gele.

22 Ttu nu abittu rakinna ge Jesús benne anke Xxanari'iha, nuha urixxi ukinniba Tata Do Yebáha na, tsaba tsia nnittina. Jesús benne anke Xxanari'iha chi tteba esia benneha.

23 Labie edá lebie aka lenie le.

24 Neti de chi babaa len Jesucristuha, de nuha nna rakati ge iyá ttele. Amén.